

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Факультет бізнес-технологій та економіки

(повне найменування інституту, назва факультету)

Кафедра економіки та митної справи

(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

**на тему: «Сучасні тенденції та перспективи розвитку світового ринку ІТ-
послуг»**

Виконала

студентка 4 курсу, групи БТЕ-1911
спеціальності 292 «Міжнародні економічні
відносини», ОПП «Міжнародний бізнес»
(код і назва напряму підготовки, спеціальності)

Таратута А.В.

(прізвище та ініціали студента)

Керівник Лазнева І.О.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Бриль А.Г.

(прізвище та ініціали)

м. Запоріжжя
2025 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет: Бізнес-технологій та економіки

Кафедра: Економіки та митної справи

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини», ОПП «Міжнародний бізнес»

Галузь знань: 29 міжнародні відносини

(код і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри, к.держ.упр., доцент

Соколов А.В.

“ _____ ” _____ 2025 року

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ

Таратути Ангеліни Валеріївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Сучасні тенденції та перспективи розвитку світового ринку ІТ- послуг»

керівник роботи доц., к.і.н. Лазнева І.О.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «05» травня 2025 року
№ 225

2. Строк подання студентом роботи 10 червня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи інформаційна база законодавчих та нормативних урядових актів, матеріали державної служби статистики України та міжнародних організацій, публікації у фахових журналах, електронні економічні публікації, Інтернет ресурси.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1) Теоретико-методологічні засади дослідження світового ринку ІТ-послуг

2) Аналіз та характеристика сучасного стану світового ринку ІТ-послуг

3) Стратегічні напрями розвитку ринку ІТ-послуг.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

24 рисунки, 16 таблиць.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	Прийняв виконане завдання
I розділ	доц., к.і.н. Лазнева І.О.	08.04.2025	26.04.2025
II розділ	доц., к.і.н. Лазнева І.О.	06.05.2025	29.05.2025
III розділ	доц., к.і.н. Лазнева І.О.	26.05.2025	04.06.2025
Нормоконтроль	доц., к.і.н. Лазнева І.О.	08.06.2025	10.06.2025

7. Дата видачі завдання 10 березня 2025 р.**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**

№ з/п	Назва етапів бакалаврської роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір теми	11-14.03.2025	
2	Підбір літератури та вивчення літературних джерел	14-24.03.2025	
3	Складання плану роботи	24.03.2025	
4	Виконання вступу	24.03.2025-28.03.2025	
5	Виконання розділу 1	08.04.2025-25.04.2025	
6	Виконання розділу 2	06.05.2025-29.05.2025	
7	Виконання розділу 3	30.05.2025-04.06.2025	
8	Формулювання загальних висновків	30.05.2025-04.06.2025	
9	Оформлення роботи та проходження нормоконтролю	04.06.2025-14.06.2025	
10	Одержання відгуку та рецензії	13.06.2025-14.06.2025	
11	Подання остаточного варіанту роботи на кафедру	16.06.2025	

Здобувач _____ Таратута А.В.

Керівник роботи _____ Лазнева І.О.

РЕФЕРАТ

КБР: 83 с., 24 рис., 16 табл., 77 джерел.

Мета роботи – дослідження сучасного стану та динаміки розвитку світового ринку ІТ-послуг з формулюванням стратегічних напрямків для його подальшого розвитку.

Об’єкт дослідження – процеси розвитку світового ринку ІТ-послуг в умовах цифрової трансформації економіки.

Предмет дослідження – сучасні тенденції, виклики та перспективи розвитку ІТ-послуг на глобальному ринку в контексті цифровізації та інноваційних технологій.

Методи дослідження. Метод системного аналізу - для вивчення наукових підходів і точок зору дослідників з різних країн щодо структури та динаміки ІТ-ринку; економіко-статистичний метод – для аналізу темпів зростання ІТ-сектора; методи аналізу та синтезу - для систематизації видів ІТ-послуг, моделей їхнього впровадження та взаємодії з іншими секторами цифрової економіки; графічний метод - для візуалізації тенденцій, структури ринку та прогнозів його розвитку, що дозволяє наочно представити результати дослідження в кваліфікаційній роботі.

Анотація. У роботі проаналізовано сучасні підходи до визначення сутності поняття «ІТ-послуги» та окреслено їх ключові компоненти. Розкрито роль та значення ІТ-послуг у процесах цифрової трансформації світової економіки. Уточнено теоретико-методологічний апарат дослідження, зокрема поняття «ІТ-послуги», під якими пропонується розуміти сукупність професійних інформаційно-технологічних рішень і сервісів, що забезпечують підтримку, розвиток та оптимізацію бізнес-процесів завдяки використанню цифрових технологій.

Окреслено основні напрями розвитку ІТ-послуг, включаючи хмарні обчислення, кібербезпеку, штучний інтелект, аутсорсинг та автоматизацію.

Досліджено актуальні проблеми, що гальмують розвиток світового ринку ІТ-послуг, серед яких: нестача кваліфікованих кадрів, нерівномірний доступ до цифрових інфраструктур та питання інформаційної безпеки.

Проаналізовано світові тенденції в ІТ-індустрії, враховуючи вплив глобалізації, цифровізації та інноваційних проривів. Розглянуто перспективи розвитку ІТ-послуг у контексті зростаючого попиту на цифрові рішення в електронній комерції, фінансовому секторі, охороні здоров'я та освіті. Визначено стратегічні напрями для сталого розвитку ринку ІТ-послуг у глобальному вимірі. Підкреслено важливість інвестицій у кібербезпеку, розвиток людського капіталу та міжнародну кооперацію.

ІТ-ПОСЛУГИ, ЦИФРОВІЗАЦІЯ, СВІТОВИЙ РИНОК, ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ, КІБЕРБЕЗПЕКА, АУТСОРСИНГ, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ, ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ, ІННОВАЦІЇ, ГЛОБАЛІЗАЦІЯ.

Abstract. The paper analyzes modern approaches to defining the essence of the concept of "IT services" and outlines their key components. The role and significance of IT services in the processes of digital transformation of the world economy are revealed. The theoretical and methodological apparatus of the study is specified, in particular the concept of "IT services", which is proposed to be understood as a set of professional information and technology solutions and services that provide support, development and optimization of business processes through the use of digital technologies.

The main directions of development of IT services are outlined, including cloud computing, cybersecurity, artificial intelligence, outsourcing and automation. Current problems that hinder the development of the global IT services market are investigated, including: lack of qualified personnel, uneven access to digital infrastructures and information security issues.

Global trends in the IT industry are analyzed, taking into account the impact of globalization, digitalization and innovative breakthroughs. The prospects for the development of IT services are considered in the context of the growing demand for digital solutions in e-commerce, the financial sector, healthcare and education.

Strategic directions for the sustainable development of the IT services market in a global dimension are identified. The importance of investments in cybersecurity, human capital development and international cooperation is emphasized.

IT SERVICES, DIGITIZATION, GLOBAL MARKET, CLOUD TECHNOLOGIES, CYBERSECURITY, OUTSOURCING, ARTIFICIAL INTELLIGENCE, DIGITAL TRANSFORMATION, INNOVATION, GLOBALIZATION

ЗМІСТ

Завдання на кваліфікаційну бакалаврську роботу.....	2
Реферат.....	4
Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів	8
Вступ.....	9
1 Теоретико-методологічні засади дослідження світового ринку ІТ- послуг.....	12
1.1 Теоретичні аспекти дослідження ринку ІТ-послуг.....	12
1.2 Роль ринку ІТ-послуг у світовій економіці.....	22
2 Аналіз та характеристика сучасного стану світового ринку ІТ-послуг.....	31
2.1 Аналіз сучасного стану світового ринку ІТ-послуг.....	31
2.2 Тенденції розвитку ринку ІТ- послуг в Україні.....	43
3 Стратегічні напрями розвитку ринку ІТ-послуг.....	56
3.1 Перспективи розвитку світового ринку ІТ-послуг.....	56
3.2 Тенденції розвитку ринку ІТ-послуг в Україні.....	64
Висновки.....	73
Перелік джерел посилань.....	75

**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ**

Скорочення	Словосполучення
Грн.	Гривня
ІТ	Інформаційні технології
ІТ-послуги	Інформаційні послуги
ІКТ	Інформаційно-комунікаційні технології
КБ	Кібербезпека
Млрд.	Мільярд
р.	Рік
рис.	Рис.
табл.	Таблиця
ЦТ	Цифрова трансформація
ШІ	Штучний інтелект

ВСТУП

Розвиток світового ринку ІТ-послуг в умовах цифровізації економіки є одним із ключових факторів, що визначають темпи інновацій, ефективність бізнес-процесів і конкурентоспроможність держав та компаній у глобальному масштабі. Цифрова трансформація охоплює всі сектори економіки, і саме ІТ-послуги виступають її технологічною основою, забезпечуючи впровадження інноваційних рішень, автоматизацію процесів і підвищення якості управлінських рішень.

Ринок ІТ-послуг у ХХІ столітті зазнав кардинальних змін: від традиційного технічного обслуговування до високотехнологічних сервісів, таких як хмарні обчислення, кібербезпека, штучний інтелект та аутсорсинг. Цей процес є динамічним і багатогранним, що вимагає від компаній швидкої адаптації до нових умов, а також стратегічного мислення й інвестицій у цифрові технології.

Актуальність теми зумовлена тим, що ІТ-послуги стають не лише підтримкою бізнесу, а його рушієм. Зростаюча потреба в цифровізації, посилення кіберзагроз, глобалізація економіки та розвиток віддаленої роботи створюють нові можливості для зростання ринку ІТ-послуг. Компанії з усього світу дедалі частіше звертаються до зовнішніх провайдерів ІТ-рішень для зниження витрат, підвищення гнучкості та концентрації на основній діяльності.

У сучасному цифровому середовищі ІТ-послуги забезпечують доступ до глобального ринку, дозволяють оптимізувати операції та забезпечити безперервність бізнесу. Це робить їх незамінним елементом інфраструктури цифрової економіки, що забезпечує сталий розвиток і технологічне лідерство.

Таким чином, актуальність теми розвитку світового ринку ІТ-послуг важко переоцінити. ІТ-послуги не лише трансформують інфраструктуру бізнесу та управління, але й активно стимулюють впровадження новітніх технологій і сприяють підвищенню ефективності глобальної економіки. Вивчення й глибоке розуміння процесів, що формують сучасний ІТ-ринок, є необхідними для прийняття стратегічних рішень, ефективного цифрового розвитку та забезпечення

конкурентоспроможності у світовому масштабі.

Концептуальні основи розвитку ІТ-послуг висвітлені в працях провідних вчених і практиків, серед яких Річард Хантер, Том Девенпорт, Томас Л. Фрідман, Джозеф Пайн, Пітер Друкер, Марк Андріссен. Вони розглядали ІТ-послуги як рушій інновацій і основу цифрової трансформації в сучасній економіці. Питання розвитку світового ринку ІТ-послуг були предметом досліджень таких науковців і аналітиків, як К. Апт, С. Бровн, Д. Белл, Ю. Варшавський, А. Гордон, М. Карней, О. Олійник, Н. Рижкова, Т. Салліван, Л. Черниш та ін. Їхні роботи охоплюють питання аутсорсингу, хмарних рішень, кібербезпеки, впровадження AI, розвитку інфраструктури ІТ-сектору та його впливу на глобальну економіку.

Таким чином, наукові праці зазначених авторів створюють теоретичну й практичну базу для розуміння розвитку ІТ-послуг, підкреслюючи їхню ключову роль у підвищенні конкурентоспроможності бізнесу, ефективності державного управління та інноваційного зростання. Проте, подальшого дослідження потребують сучасні виклики, пов'язані з регіональною цифровою нерівністю, нестачею фахівців, інформаційною безпекою та стратегічним управлінням трансформаціями в ІТ-секторі. Саме це й зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Мета роботи – дослідження сучасного стану та динаміки розвитку світового ринку ІТ-послуг з формулюванням стратегічних напрямків для його подальшого розвитку.

Відповідно до мети дослідження в роботі нами передбачено розв'язання наступних завдань дослідження:

- а) дослідити та узагальнити теоретичні підходи до визначення поняття ринок ІТ-послуг;
- б) класифікувати проблеми та перспективи розвитку ринку ІТ-послуг;
- в) проаналізувати розвиток світового ринку ІТ-послуг;
- г) з'ясувати чинники розвитку ринку ІТ-послуг в Україні;

- д) визначити стратегічні напрямки розвитку ринку ІТ-послуг в Україні;
- е) виокремити тенденції розвитку ринку ІТ-послуг в Україні.

Об'єкт дослідження – процеси розвитку світового ринку ІТ-послуг в умовах цифрової трансформації економіки.

Предмет дослідження – сучасні тенденції, виклики та перспективи розвитку ІТ-послуг на глобальному ринку в контексті цифровізації та інноваційних технологій.

Методи дослідження. Метод системного аналізу - для вивчення наукових підходів і точок зору дослідників з різних країн щодо структури та динаміки ІТ-ринку; економіко-статистичний метод – для аналізу темпів зростання ІТ-сектора; методи аналізу та синтезу - для систематизації видів ІТ-послуг, моделей їхнього впровадження та взаємодії з іншими секторами цифрової економіки; графічний метод - для візуалізації тенденцій, структури ринку та прогнозів його розвитку, що дозволяє наочно представити результати дослідження в кваліфікаційній роботі.

Інформаційно-довідковою базою дослідження служать дані міжнародних організацій, звіти провідних аналітичних центрів, офіційна статистика державних органів різних країн, а також наукові публікації і нормативно-правові документи, що регламентують діяльність у сфері ІТ-послуг.

Апробація результатів бакалаврської роботи. За результатами дослідження опубліковано дві наукові праці: 1 тези доповіді за матеріалами III Всеукраїнської наукової конференції «Проблематика і перспективи сталого розвитку України в аспекті синергії інтеграції економіки, бізнесу та HR-інженерингу» 15 травня 2025 р. м.Хмельницький. 1 тезидоповіді за матеріалами Щорічної науково-практична конференція викладачів, науковців, молодих учених, аспірантів та студентів «Тиждень науки-2025» 10 березня 2025 р. м. Запоріжжя. Публікації відображають основні результати роботи.

Структура роботи. Робота складається з вступу, 3 розділів, висновків; містить 83 сторінки тексту. Перелік джерел посилань включає 77 найменувань.

1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СВІТОВОГО РИНКУ ІТ-ПОСЛУГ

1.1 Теоретичні аспекти дослідження ринку ІТ-послуг

У сучасних умовах стрімкого розвитку цифрових технологій та глобалізації, поняття інформаційної послуги набуває особливої ваги та актуальності. Сьогодні це не просто технічний або допоміжний елемент — це самостійний та надзвичайно важливий ресурс, без якого неможливе ефективне функціонування економіки, державного управління та соціального середовища.

У ХХІ столітті інформаційні технології стали невід’ємною складовою суспільного життя, економіки, освіти, охорони здоров’я, державного управління та навіть побуту. Особливе значення у цьому процесі має ринок ІТ-послуг, який виконує не лише технічну, а й стратегічну функцію — забезпечує цифрову трансформацію суспільства та економіки, підвищує продуктивність, конкурентоспроможність і сприяє інноваційному розвитку.

ІТ-послуги — це широкий спектр професійної діяльності, спрямованої на проєктування, впровадження, супровід, адміністрування та розвиток інформаційних систем, продуктів і цифрових платформ. Це включає як розробку програмного забезпечення, так і хмарні сервіси, кібербезпеку, технічну підтримку, аутсорсинг, системну інтеграцію та цифрові консультації. ІТ-послуги виконують ключову функцію — вони не є самоціллю, а інструментом реалізації цілей бізнесу, держави та громадян [1].

У цифрову епоху ІТ-послуги стали одним з ключових факторів трансформації економічної та соціальної реальності. Вони формують не лише інфраструктуру цифрової економіки, а й глибоко впливають на ринок праці, освіту, охорону здоров’я, державне управління та стиль життя громадян. Ринок ІТ-послуг забезпечує фундамент для інноваційного розвитку, підтримує підприємництво, прискорює обмін знаннями та сприяє глобальній інтеграції. Щоб повністю осмислити його значення, варто звернутись до базових

економічних і соціологічних теорій, які пояснюють динаміку розвитку цієї галузі.

Таблиця 1.1 – Теоретичні основи ринку ІТ-послуг*

Теорія	Визначення
Теорія інформаційного суспільства	Відповідно до концепції Мануеля Кастельса, сучасне суспільство стає мережевим: інформація виступає новим базовим ресурсом, а знання — головною продуктивною силою. ІТ-послуги, які забезпечують передачу, збереження, обробку й захист інформації, є опорою нової структури суспільних відносин. Саме вони дають змогу швидко масштабувати бізнес, створювати віртуальні комунікації, формувати цифрові платформи, на яких ґрунтується нова економіка [3].
Концепція економіки знань	У рамках цієї теорії ринок ІТ-послуг виступає як інструмент капіталізації знань. ІТ-компанії не просто продають послуги — вони створюють цінність із людського інтелекту, креативності та технологічної експертизи. Ця концепція тісно пов'язана з поглядами Пітера Друкера на перехід від індустріального до постіндустріального суспільства, де головна продуктивна сила — це знання [4].
Теорія цифрової трансформації бізнесу	За теоріями сучасного менеджменту, так законцепціями (Джорджа Вестермана та Томаса Девенпорта), ІТ-послуги є каталізатором змін бізнес-моделей. Вони сприяють переходу від традиційних структур до платформної економіки, орієнтованої на дані, клієнтський досвід та автоматизацію процесів [5].
Неокласична теорія ринку послуг	У межах цієї теорії ІТ-послуги розглядаються як частина сектора нематеріального виробництва, який забезпечує споживчу цінність не через фізичні товари, а через досвід, функціональність і результат. Попит на ІТ-послуги формується згідно із законом граничної корисності, а ринок розвивається за класичними законами конкуренції, хоча й має особливості у зв'язку з високим рівнем нематеріальності продукту [6].

У цифрову епоху, коли інформація стала головною цінністю, інформаційні послуги відіграють критичну роль у функціонуванні всіх сфер життя. Їх суть полягає в наданні доступу до знань, аналітики та технічних рішень, які дозволяють користувачам приймати обґрунтовані рішення, оптимізувати процеси та створювати нову цінність.

ІТ- послуга - це нематеріальний продукт, який споживається у момент надання, і може існувати у вигляді консультації, звіту, автоматизованої системи чи навіть електронного повідомлення [7].

Інформаційна послуга — це результат діяльності, спрямованої на створення, обробку, збереження, поширення та використання інформації. Такі послуги забезпечують підтримку процесів прийняття рішень, комунікацію між суб'єктами, оптимізацію роботи організацій та задоволення інтелектуальних потреб споживачів.

Таблиця 1.2 – Систематизація підходів до визначення терміну «ІТ-послуга»*

Автори	Визначення
Г. В. Молчанов [9]	ІТ-послуги — це результат надання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) користувачам для забезпечення ефективного функціонування економічних, управлінських і соціальних процесів, з акцентом на обробку, зберігання, передачу та використання інформації.
О. Ю. Барановський [10]	ІТ-послуги – це різновид послуг, пов'язаних із розробкою, впровадженням і супроводом комп'ютерних програм, інформаційних систем та ІТ-інфраструктури, що мають стратегічне значення для цифрової економіки.
С. О. Кузьмінський [11]	ІТ-послуги – це сукупність дій, що забезпечують автоматизацію та оптимізацію діяльності підприємства шляхом застосування сучасних інформаційних технологій.
Джеймс А. О'Браєн [12]	ІТ-послуги – це бізнес-орієнтовані технічні послуги, що включають проектування, впровадження, експлуатацію та підтримку інформаційних систем та інфраструктури для досягнення цілей організації.
Томас Л. Вілен [13]	ІТ-послуги включають усі процеси та функції, які дозволяють організаціям надавати цінність клієнтам, використовуючи ресурси та інструменти інформаційних технологій.
Нік Карп [14]	ІТ-послуги стають комунальними послугами – надійними, масштабованими та економічно ефективними інструментами, що підтримують конкурентну перевагу завдяки інтелектуальному використанню даних.
ISO/IEC 20000 (Міжнародний стандарт управління ІТ-послугами) [15].	ІТ-послуга — це поєднання інформаційних технологій, людей та процесів, що забезпечують користувачу цінність у вигляді доступної інформації, функціональності або можливості підтримки бізнес-процесів.
Провідний міжнародний підхід до управління ІТ-послугами	ІТ-послуга — це спосіб надання цінності клієнтам через досягнення результатів без необхідності брати на себе витрати та ризики.
Євростат [16]	Послуги інформаційних технологій охоплюють усі технічні види діяльності, спрямовані на обробку, зберігання та передачу даних та інформації за допомогою електронних засобів

* Джерело: сформовано автором за [9-16]

Цей тип послуг охоплює широкий спектр дій: від підготовки звітів, ведення баз даних, аналітики, створення контенту — до хмарного зберігання, консультаційних сервісів і автоматизації бізнес-процесів.

ІТ-послуги— це діяльність, спрямована на забезпечення ефективного використання інформаційних технологій для підтримки бізнес-процесів, обробки даних, комунікації та управління інформаційними системами [8].

Це комплекс послуг, які охоплюють проєктування, розробку, впровадження, обслуговування, технічну підтримку та модернізацію ІТ-інфраструктури, програмного забезпечення та інформаційних систем.

На основі проведеного аналізу, щодо узагальнення тлумачення терміну «ІТ-послуга, в роботі запропоновано власне визначення, згідно з яким: «ІТ-послуги — це різноманітні дії або комплекси дій, які базуються на використанні сучасних інформаційних технологій та мають на меті задоволення потреб користувачів у цифрових рішеннях, даних, автоматизації, зберіганні інформації та підвищенні ефективності функціонування організацій і установ.

Ринок інформаційних послуг є динамічним і постійно розширюється, охоплюючи нові галузі та форми взаємодії. На відміну від традиційних товарів, інформаційна послуга має наступні властивості (рис.1.1.):

Рисунок 1.1 – Компоненти ІТ-послуг*

*Джерело: складено автором за: [9-16]

Ринок інформаційних послуг є динамічним і постійно розширюється, охоплюючи нові галузі та форми взаємодії. На відміну від традиційних товарів, інформаційна послуга:

- нематеріальна — її не можна побачити або доторкнутися до моменту використання;
- часто унікальна — створюється під конкретні потреби клієнта;
- може бути повторно використана — одна й та сама інформація може бути продана чи використана багаторазово;
- залежна від технологій — потребує цифрових платформ, інструментів обробки даних та інтернету для надання.

Серед основних споживачів інформаційних послуг — бізнес-структури, державні установи, навчальні заклади, дослідницькі організації, а також індивідуальні користувачі [17].

Сучасний ринок ІТ-послуг характеризується надзвичайною динамікою розвитку, різноманіттям форм реалізації та широкою сферою застосування, що зумовлює необхідність чіткого структурування цього сегмента економіки. Класифікація ІТ-послуг дозволяє системно охарактеризувати їхній зміст, цільове призначення, форми реалізації та технологічну складність, що, у свою чергу, сприяє більш ефективному аналізу, прогнозуванню та регулюванню цього ринку.

Насамперед, ІТ-послуги класифікуються за функціональним призначенням: від консалтингу та розробки програмного забезпечення до кібербезпеки та управління хмарними рішеннями. Такий підхід дає змогу зрозуміти, які саме напрями формують ядро ІТ-ринку та як вони задовольняють потреби бізнесу й суспільства. Окреме місце посідають аутсорсингові та керовані послуги, що забезпечують гнучкість і економію ресурсів для компаній-споживачів.

Класифікація за типом споживача дозволяє розмежувати сервіси для комерційного, державного та індивідуального використання (B2B, B2C, B2G). Також важливо враховувати організаційні моделі надання послуг (in-house, фріланс, аутсорсинг), які визначають спосіб взаємодії виконавця з замовником.

Окрема увага приділяється географічній ознаці, що дозволяє виділити onshore, nearshore та offshore моделі надання послуг, які впливають на вартість, доступність та зручність співпраці

Суттєвим аспектом є також поділ ІТ-послуг за технологічними напрямками (AI, IoT, Big Data тощо), галузями застосування (фінанси, освіта, медицина) та рівнем складності – від базових технічних рішень до інноваційних сервісів з високою доданою вартістю [18].

Загалом така класифікація забезпечує комплексне уявлення про сучасний ІТ-сектор, дозволяє виявляти перспективні напрями розвитку, вивчати кон'юнктуру ринку, а також приймати обґрунтовані управлінські рішення на рівні підприємств, інвесторів та державних структур. Її застосування є надзвичайно важливим як для практичної діяльності, так і для наукових досліджень у сфері інформаційної економіки.

Ринок ІТ-послуг охоплює широкий спектр видів діяльності, пов'язаних зі створенням, обслуговуванням, впровадженням, інтеграцією та управлінням інформаційними технологіями. Для глибшого розуміння його структури в роботі виокремлюються кілька основних класифікаційних ознак, за якими поділяються ІТ-послуги (табл.1.3).

Ринок ІТ є ключовим елементом сучасної економіки, що визначає її динаміку, конкурентоспроможність і здатність до інновацій. Його вплив охоплює всі сектори — від промисловості до освіти, від державного управління до охорони здоров'я.

Ринок ІТ-послуг є стратегічним ресурсом сучасної економіки, що забезпечує її інноваційність, ефективність та конкурентоспроможність. Його розвиток вимагає підтримки з боку держави, інвестицій у освіту та інфраструктуру, а також сприяння міжнародному співробітництву. Успішна інтеграція ІТ у всі сфери життя є запорукою сталого економічного зростання та соціального прогресу.

Таблиця 1.3 – Класифікація ринку ІТ-послуг»*

За функціональним призначенням послуг	
Консультаційні послуги	включають аудит ІТ-інфраструктури, стратегічне ІТ-планування, ІТ-консалтинг щодо цифрової трансформації та впровадження нових технологій
Розробка програмного забезпечення	включає створення прикладних програм, мобільних додатків, вебсайтів та індивідуальних систем автоматизації
Системна інтеграція	охоплює впровадження ERP, CRM, SCM-систем, поєднання різних ІТ-рішень в єдину інфраструктуру
Технічне обслуговування і підтримка	забезпечує працездатність програмно-апаратних рішень, оновлення, моніторинг і виправлення помилок.
Хмарні послуги	надання ІТ-рішень через інтернет у вигляді IaaS, PaaS або SaaS.
Послуги з кібербезпеки	забезпечують захист інформаційних систем і даних від внутрішніх та зовнішніх загроз.
Аутсорсинг ІТ-послуг	компанія передає частину або всі ІТ-функції зовнішнім провайдерам
За типом споживача	
B2B (бізнес для бізнесу)	обслуговування комерційних підприємств
B2C (бізнес для споживача)	послуги для кінцевих користувачів
B2G (бізнес для уряду) –	проекти, що реалізуються для органів державної влади та місцевого самоврядування
За організаційною формою надання послуг	
In-house послуги	виконуються штатними працівниками компанії
Аутсорсингові послуги	передбачають делегування зовнішнім фахівцям
Фріланс	разові послуги, що надаються незалежними виконавцями
Керовані послуги	повний супровід з боку стороннього провайдера
За географічною прив'язкою провайдера	
Внутрішні	надаються в межах тієї ж країни
Близькі	надаються із сусідніх країн або регіонів із подібним часовим поясом
Віддалені	послуги, що надаються з інших континентів або країн з вигіднішою ціновою політикою
За галузевим застосуванням	
Фінансовий сектор	банківські системи, мобільні платежі;
Освіта	електронні щоденники, платформи дистанційного навчання;
Охорона здоров'я	медичні реєстри, телемедицина;
Торгівля	електронна комерція, логістичні рішення;
Агросектор	GPS-контроль, моніторинг стану полів

*Джерело: складено автором за: [17-19]

Роль ІТ-ринку в сучасній економіці:

— ринок ІТ-послуг стимулює інновації у всіх секторах економіки. Завдяки цифровим рішенням підприємства оптимізують виробничі процеси, скорочують витрати, автоматизують рутинні операції та створюють нові бізнес-

моделі. Це відкриває можливості для створення стартапів, розвиток електронної комерції, фінтеху, агротеху, біотехнологій тощо;

— для багатьох країн, зокрема України, ІТ-послуги стали провідною статтею експорту. У світовій економіці послуги з розробки програмного забезпечення, технічної підтримки та ІТ-консалтингу стабільно зростають, формуючи нову цифрову економіку. Український ІТ-сектор формує мільярдні надходження в бюджет, зберігаючи високу стабільність навіть в умовах війни;

— ІТ-сфера створює нові професії та підвищує загальну зайнятість. Робота в ІТ — це високий дохід, гнучкі умови, можливість віддаленого формату та самореалізація. Також зростає потреба у цифрових навичках у суміжних галузях, що посилює запит на цифрову освіту;

— виробництво, медицина, освіта, транспорт, енергетика — усі ці сектори активно впроваджують ІТ-послуги для підвищення ефективності.

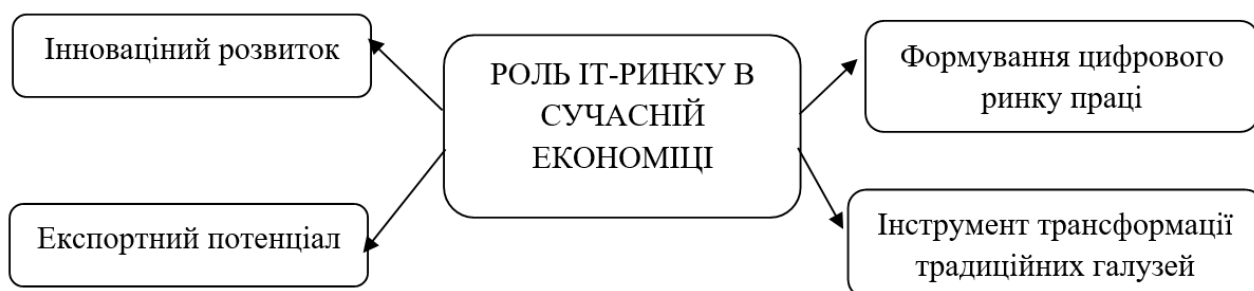

Рисунок 1.2 – Роль ІТ-ринку в сучасній економіці *

*Джерело: [20-22]

Узагальнюючи, варто зазначити, що класифікація ІТ-послуг дає змогу більш структуровано аналізувати цей сектор, відстежувати динаміку його розвитку, адаптувати політику держави та бізнесу до потреб сучасної цифрової економіки. Чітке розуміння структури ринку сприяє формуванню якісної ІТ-екосистеми, орієнтованої на інновації, конкурентоспроможність і безпеку.

Інформаційні послуги стали рушієм цифрової трансформації. Вони створюють передумови для інновацій, підвищення конкурентоспроможності

бізнесу, ефективного управління ресурсами та відкритості влади. Без таких послуг складно уявити:

- електронне урядування;
- дистанційне навчання;
- телемедицину;
- інтернет-торгівлю;
- аналітичну підтримку бізнесу.

У країнах із розвиненою цифровою інфраструктурою, сектор інформаційних послуг генерує значну частину ВВП та забезпечує тисячі робочих місць [23].

Попри стрімкий розвиток цифрових технологій та зростання попиту на інформаційні послуги, ринок ІТ-послуг стикається з низкою викликів, що мають системний характер і вимагають стратегічної уваги з боку держави, бізнесу та освітніх інституцій.

Однією з ключових проблем є дефіцит кваліфікованих кадрів. Попит на ІТ-фахівців постійно перевищує пропозицію, особливо у вузьких спеціалізаціях, таких як кібербезпека, машинне навчання чи розробка архітектур складних інформаційних систем. Нерідко компанії змушені конкурувати за таланти на глобальному рівні, що призводить до відтоку спеціалістів за кордон, посилення явища «відпливу мізків» та кадрового дисбалансу в національній економіці.

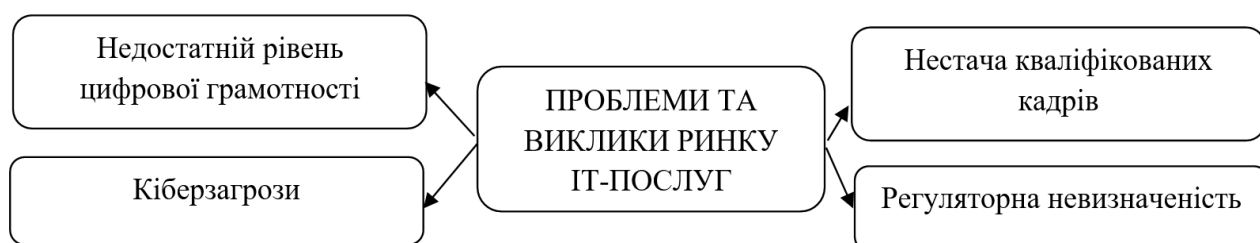

Рисунок 1.3 – Проблеми та виклики ринку ІТ-послуг*

*Джерело: [24]

Іншою проблемою є швидка зміна технологій, що вимагає постійного оновлення знань як у компаніях, так і серед клієнтів. Інвестування у нові технології та адаптація бізнес-моделей під сучасні цифрові виклики є фінансово затратними процесами, доступними не всім учасникам ринку. Це загрожує підвищенням технологічної нерівності між великими гравцями та малими підприємствами.

Важливим викликом залишається відсутність чітких правових рамок для захисту даних, регулювання відносин в ІТ-сфері та транснаціонального обміну інформаційними ресурсами. У сфері аутсорсингу, де часто мають місце міждержавні угоди, слабка юридична база може викликати конфлікти інтересів, ускладнювати розв'язання спорів та знижувати інвестиційну привабливість країни.

Кіберзагрози та низький рівень цифрової безпеки – ще одна критична проблема. Зі зростанням обсягів обробки конфіденційних даних та розширенням цифрових сервісів, компанії та користувачі стають вразливішими до хакерських атак, зловмисного програмного забезпечення та втрат інформації

Не менш значущими є ризики, пов'язані з економічною та політичною нестабільністю, особливо в умовах війни або глобальних криз. Такі фактори змушують міжнародних партнерів бути обережними в контрактах з компаніями, які функціонують у країнах з високими ризиками, як це спостерігається, наприклад, в Україні [25].

Окрім того, проблемою є нерівномірний розвиток ІТ-інфраструктури. У невеликих містах та сільській місцевості спостерігається низький рівень доступу до якісного інтернету, технічного обладнання та ІТ-освіти, що ускладнює формування рівного конкурентного середовища.

У сукупності всі ці виклики формують складну й водночас динамічну картину сучасного ІТ-ринку, що потребує не лише адаптації до змін, а й формування системних стратегій сталого розвитку.

Вирішення цих питань потребує системної державної підтримки, інвестицій у освіту та інфраструктуру, а також налагодження ефективної співпраці між бізнесом, наукою та урядовими структурами.

ІТ-послуги є не лише технічним або бізнес-ресурсом — це ключовий елемент формування нової реальності: цифрової економіки, інклюзивного суспільства, відкритого уряду та сучасної освіти. У сукупності з теоріями інформаційного суспільства, економіки знань і цифрової трансформації, вони постають як стратегічний ресурс розвитку. З огляду на це, державна політика має стимулювати розвиток ІТ-ринку, інвестувати в освіту, підтримувати інновації та забезпечувати цифрову безпеку — саме так можна досягти довготривалої стабільності та глобальної конкурентоспроможності.

1.2 Роль ринку ІТ-послуг у світовій економіці

Ринок ІТ-послуг став ключовим чинником трансформації світової економіки. Вони не лише створили нові галузі, але й докорінно змінили традиційні сектори, сприяючи підвищенню продуктивності, інноваційності та глобальної інтеграції. Ринок ІТ охоплює широкий спектр послуг і продуктів, включаючи програмне забезпечення, хмарні обчислення, штучний інтелект, Інтернет речей та кібербезпеку, що робить його невід'ємною частиною сучасної економіки.

У сучасному світі інформатизація стала невід'ємною складовою суспільного розвитку. Це процес широкомасштабного впровадження інформаційних технологій у всі сфери людської діяльності, що призводить до кардинальних змін у способі життя, мисленні, комунікації та веденні бізнесу. Завдяки інформатизації суспільство набуває нової якості — воно перетворюється на інформаційне, де знання та дані стають основним ресурсом.

Отже, інформатизація дійсно визнається ключовим фактором прогресу. Вона відкриває широкі можливості для модернізації суспільства, сприяє підвищенню якості життя та створює передумови для сталого розвитку. Уміння

ефективно використовувати інформаційні технології стає необхідною умовою успішного функціонування кожної держави та кожного громадянина в умовах глобалізованого світу.

Світовий ринок ІТ є однією з найдинамічніших і найпотужніших галузей сучасної економіки. Його структура охоплює широкий спектр продуктів, послуг і рішень, які забезпечують функціонування цифрового суспільства. Структура ринку ІТ є багаторівневою та включає кілька основних складових, кожна з яких виконує свою функцію в глобальному ланцюгу створення вартості.

Ринок інформаційних технологій можна розглядати як складну систему взаємопов'язаних економічних, правових і організаційних відносин, що формуються навколо створення, обміну та використання інформаційних продуктів і послуг. Ці продукти, як правило, є результатом інтелектуальної діяльності й реалізуються на комерційній основі.

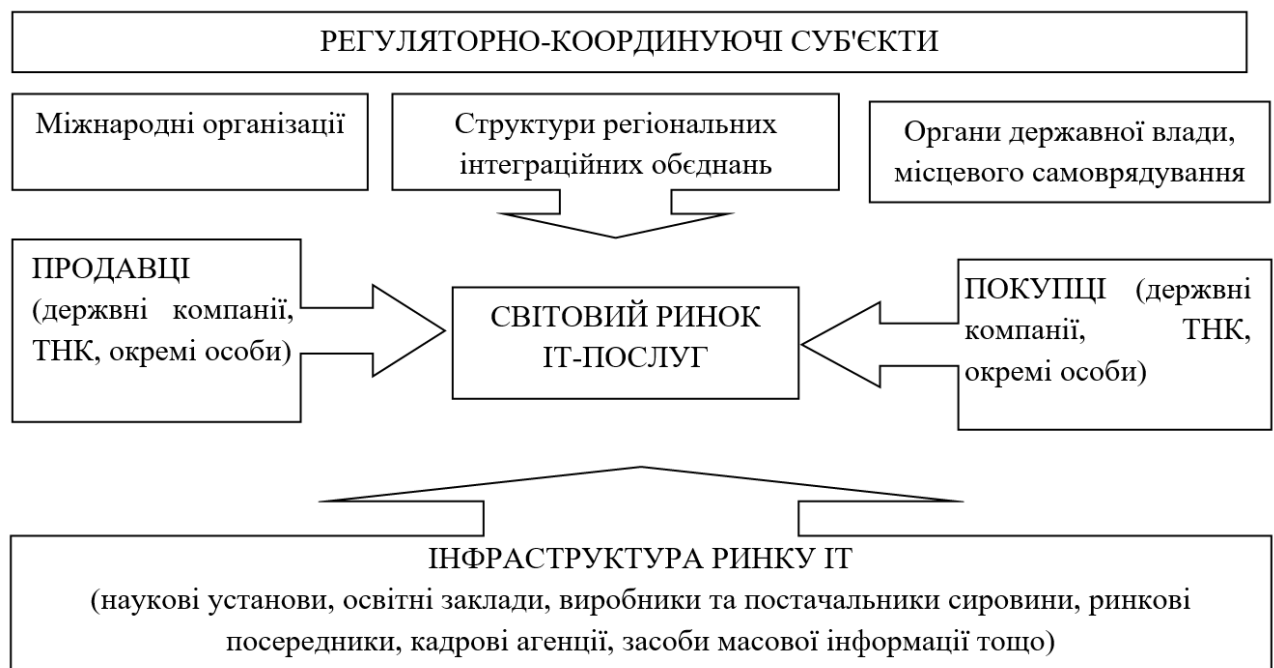

Рисунок 1.4 – Структура світового ринку ІТ-послуг *

*Джерело: складено автором за [26-28]

Однак у ширшому контексті ІТ-ринок — це не лише процес купівлі-продажу технологічних рішень, а й ціла інфраструктура, яка охоплює кадровий

потенціал, технічні ресурси, засоби комунікації, бази даних і знань, а також спеціалізоване виробниче обладнання. Така структура забезпечує стабільне функціонування та розвиток цифрової економіки, що стає дедалі більш впливовим чинником у світовому господарстві.

Світовий ринок ІТ - є одним із найбільш динамічних і впливових сегментів глобальної економіки. Він охоплює широкий спектр продуктів, послуг і рішень — від апаратного забезпечення до хмарних обчислень, штучного інтелекту, кібербезпеки, мобільних додатків і програмного забезпечення. У цьому складному екосередовищі діє низка ключових учасників та агентів, кожен із яких виконує важливу роль у формуванні галузі.

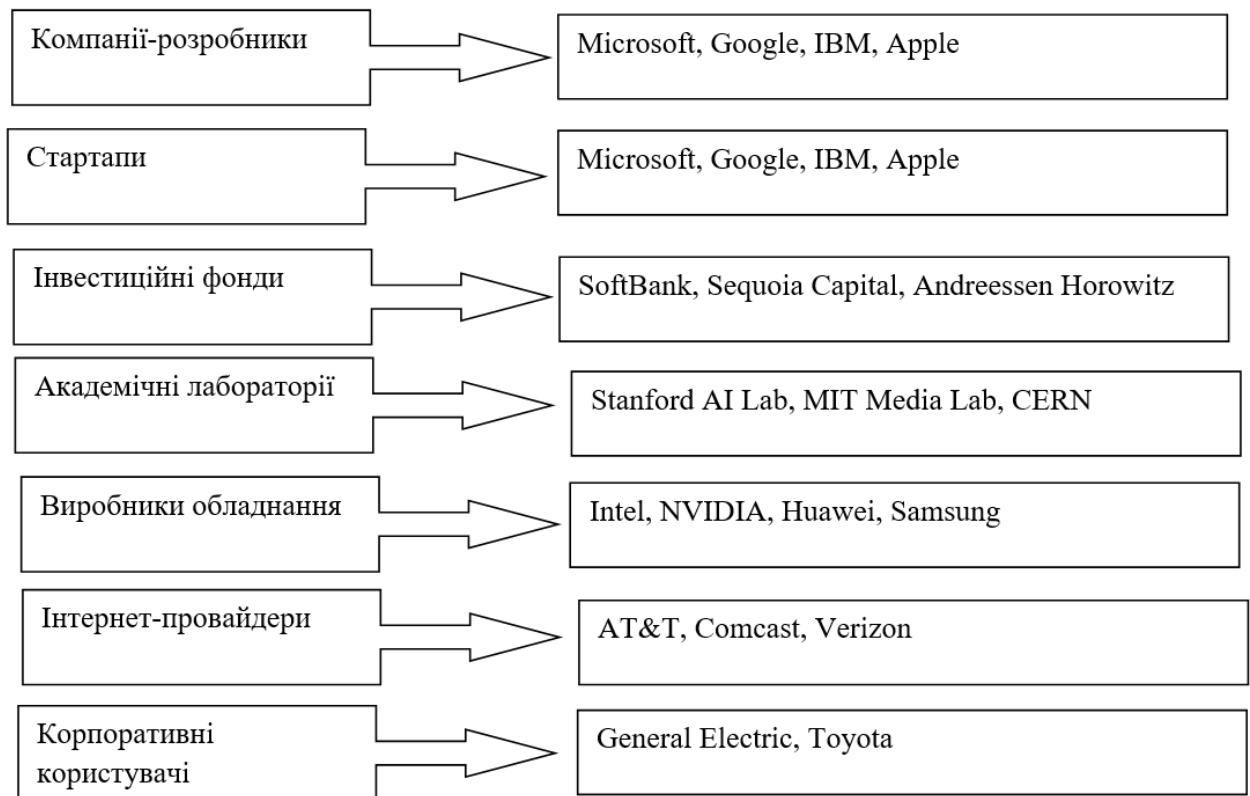

Рисунок 1.5 – Агенти світового ринку ІТ-послуг*

*Джерело: [29]

Агенти світового ринку інформаційних технологій — це посередники, які сприяють взаємодії між основними учасниками ринку: виробниками,

постачальниками, споживачами, урядовими структурами, інвесторами тощо. Вони не завжди створюють технології самі, але мають вирішальний вплив на їх поширення, впровадження й комерціалізацію.

Агенти ринку ІТ — це ключові посередники, які з'єднують різні ланки глобальної ІТ-екосистеми. Вони забезпечують рух інформації, капіталу, технологій і кадрів, відіграючи критичну роль у розвитку цифрового світу.

Стрімкий розвиток ринку ІТ-послуг викликає нові виклики, пов'язані з безпекою даних, авторським правом, кіберзлочинністю, цифровим суверенітетом та етикою використання технологій. Тому на міжнародному рівні ринок інформаційних технологій регулюється визнаними нормами міжнародного права, які забезпечують узгодженість і справедливість у цифровій взаємодії між країнами [30].

Світовий ринок ІТ-послуг охоплює безліч процесів: розробку, продаж, використання технологій, захист персональних даних, боротьбу з кіберзлочинністю тощо. Щоб забезпечити безпечний і справедливий розвиток цієї сфери, необхідне багаторівневе регулювання. Кожен рівень відіграє важливу роль у підтримці балансу між свободою інновацій і необхідністю контролю:

- міжнародний рівень - це найвищий рівень, який координує взаємодію між країнами у сфері ІТ;
- наднаціональний рівень - цей рівень охоплює об'єднання країн, які діють за спільними цифровими нормами та регламентами;
- національний (державний) рівень - кожна держава формує власну ІТ-політику, яка враховує національні інтереси, економіку та безпеку;
- регіональний та місцевий рівень -цей рівень охоплює впровадження цифрових рішень у громадах, містах, областях;
- корпоративний рівень - компанії самі розробляють внутрішні політики у сфері.

Таблиця 1.4 – Рівні регулювання світового ринку ІТ-послуг»*

Рівень	Сфера застосування
Світовий рівень	ЮНКТАД; ЕКОСОР: Комісія з науки і техніки з метою розвитку; ЮНІДО; Всесвітня організація інтелектуальної власності; Міжнародний союз електрозв'язку; Партнерство з вимірювання ІКТ для розвитку; СОТ: TRIPS, ГАТС, УІТ; Світовий альянс інформаційних технологій та послуг та ін.
Міжнародний рівень	НАФТА, ЛАІ, МЕРКОСУР, Андська група, ЄС, АСЕАН, САМ, ЮЕМОА та ін
Національний рівень	Захист прав інтелектуальної власності Антимонопольна політика, регулювання конкуренції Галузеві стандарти Боротьба із кіберзлочинністю Регулювання торгівлі ІТ, електронної торгівлі Оподаткування ІТ-компаній Сприяння інформатизації, розвитку ІТ-ринку та інформаційного суспільства

*Джерело: [30-33]

Отже, регулювання світового ІТ-ринку здійснюється на наступних рівнях: від глобальних правил до корпоративних політик. Така система дозволяє забезпечити збалансований розвиток цифрової економіки, водночас захищаючи права користувачів і підтримуючи інновації. Гармонізація між рівнями — ключ до ефективного цифрового середовища.

Інформаційні технології давно вийшли за межі національних кордонів і стали глобальним ресурсом. У цьому контексті інтернаціоналізація діяльності ІТ-послуг означає поширення та інтеграцію ІТ-компаній у міжнародне середовище шляхом експорту послуг, відкриття офісів за кордоном, участі в транснаціональних проєктах та створення глобальних ІТ-команд. Це явище стало визначальним фактором розвитку сучасного цифрового ринку.

Інтернаціоналізація ринку ІТ-послуг — це процес виходу компаній на міжнародні ринки з метою:

- надання ІТ-послуг іноземним клієнтам;
- залучення інвестицій;
- розширення ринку збуту технологічних рішень;
- оптимізації виробничих витрат через глобальні команди.

У сфері ІТ це може стосуватись:

- розробки програмного забезпечення;

- технічної підтримки;
- консалтингу;
- аутсорсингу й аутстафінгу;
- хмарних сервісів і кібербезпеки.

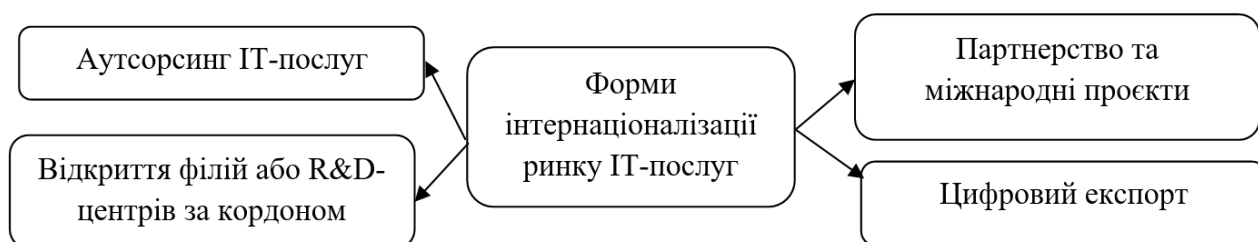

Рисунок 1.6 – Основні форми інтернаціоналізації ринку ІТ-послуг*

*Джерело: [32]

Інтернаціоналізація ринку ІТ-послуг — це не просто тренд, а необхідність у сучасному цифровому світі. Вона відкриває перед компаніями нові ринки, партнерства та джерела зростання. Для країн, що розвиваються, вона також є шансом посилити економіку, залучаючи іноземні інвестиції через ІТ-галузь. У майбутньому цей процес лише посилюватиметься завдяки новим технологіям і глобальному попиту на цифрові послуги.

Розвиток світового ІТ-ринку тісно пов'язаний із процесами технологічної глобалізації, яка охоплює поширення цифрових рішень, інтернаціоналізацію бізнесу, вільний обіг інформації та інтеграцію науково-технічного потенціалу різних країн. У цьому контексті важливо ідентифікувати та науково обґрунтувати головні фактори, які визначають динаміку глобального ІТ-ринку.

Одним із ключових детермінантів розвитку є прискорене оновлення технологічної бази. Розвиток хмарних обчислень, штучного інтелекту, великих даних, Інтернету речей, блокчейну та 5G-технологій створює нові можливості для трансформації бізнес-моделей, підвищення продуктивності праці та автоматизації процесів. Ці технології поширюються між країнами з

безпрецедентною швидкістю, сприяючи формуванню єдиного інформаційного простору [34]

Другим визначальним чинником є зростання попиту на цифрові послуги в усіх секторах економіки, включно з освітою, охороною здоров'я, фінансами, виробництвом і державною адміністрацією. Пандемія COVID-19 лише прискорила цей процес, зробивши віддалену роботу, онлайн-комерцію та цифрову взаємодію між інституціями новою нормою. Відтак, ринок ІТ-послуг значно розширився як у кількісному, так і в якісному вимірі, адаптуючись до нових глобальних потреб.

Значний вплив на розвиток ІТ-ринку має також інтернаціоналізація трудових ресурсів. ІТ-фахівці з різних країн працюють у міжнародних проєктах, що сприяє поширенню технологічних знань і практик. Відкритість ринку праці, віддалені формати зайнятості, платформи фрилансу та глобальні освітні ініціативи формують нову структуру зайнятості в цифрову епоху.

Не менш важливою передумовою є інституційна підтримка цифрової трансформації з боку держав і міжнародних організацій. Регуляторні ініціативи, такі як Загальний регламент захисту даних в ЄС або стратегії цифрового розвитку в межах ООН та Світового банку, формують єдині принципи безпеки, етики та прозорості у використанні цифрових технологій. Такі механізми сприяють зростанню довіри до ІТ-рішень і стимулюють залучення інвестицій у технологічний сектор.

Ще одним важливим фактором є глобалізація венчурного капіталу та розширення доступу до фінансування для технологічних стартапів. Інвестори дедалі активніше вкладають кошти в інноваційні проєкти по всьому світу, орієнтуючись на високий потенціал прибутковості та глобальний масштаб технологій. Це дозволяє молодим компаніям швидко виходити на міжнародні ринки та посилювати конкуренцію [35].

Водночас не можна ігнорувати роль цифрової культури та споживацьких очікувань, які формують запит на зручні, безпечні та персоналізовані ІТ-послуги. Суспільства все активніше адаптуються до цифрової реальності, а

користувачі виступають не лише споживачами, але й активними учасниками процесу розробки та оцінки технологій.

На сучасному етапі розвитку світової економіки спостерігається стійка тенденція до зростання взаємозалежності держав у сфері інформаційних технологій. Активізація міжнародної кооперації, зокрема у формі спільних дослідницьких проєктів, стартап-альянсів, транскордонних ІТ-ініціатив, сприяє не лише обміну технологічними рішеннями та практиками, але й формує передумови для уніфікації стандартів та норм функціонування цифрової індустрії на глобальному рівні.

У контексті технологічної глобалізації дедалі актуальнішою стає ідея формування єдиного цифрового простору — глобального середовища, в якому інновації, знання, сервіси й програмні продукти можуть циркулювати вільно, без технічних або юридичних бар'єрів. Така інтеграція стимулює розвиток ІТ-сектору, прискорює впровадження нових технологій, зменшує дублювання досліджень, а також сприяє зростанню продуктивності та інвестиційної привабливості цифрової економіки.

Таблиця 1.5 – Фактори розвитку світового ІТ-ринку за умова технологічної глобалізації*

Фактор	Зміст
Глобальна конкуренція	Підвищення якості продуктів та послуг як наслідок підвищеної конкуренції між компаніями з різних країн
Інтернаціоналізація бізнесу	Доступ до нових ринків шляхом розширення діяльності компаній за межі національних кордонів
Глобальна співпраця	Міжнародне партнерство та співпраця між компаніями, урядами, організаціями
Ефективність виробництва	Зниження витрат і підвищення ефективності виробництва за рахунок використання передових технологій
Кадровий потенціал	Підготовка кваліфікованих фахівців, можливість залучати та утримувати
Культурні аспекти	В умовах міжнародного бізнесу розуміння та врахування різниці в культурних особливостях
Регуляторна політика	Забезпечення стійкого та ефективного ринкового середовища шляхом розвитку та справедливого провадження регулюючих політик
Кібербезпека	Захист від кібератак, забезпечення безпеки в Інтернеті
Соціальне впровадження	Залежність соціальної сфери – зайнятість, освіта, доступ до технологій від технологічного розвитку

*Джерело: [37]

Водночас поглиблення глобальних ІТ-зв'язків супроводжується зростанням ризиків, зокрема у сфері кібербезпеки, захисту даних, правового регулювання транскордонної цифрової діяльності та цифрового суверенітету держав. Зростає потреба у розробці універсальних механізмів взаємодії між країнами, які б забезпечували баланс між відкритістю ІТ-ринку та його безпекою. Такі виклики вимагають комплексного підходу — від технічної стандартизації до міжнародного правового врегулювання, включаючи питання етики використання цифрових технологій.

Отже, інформаційно-технологічна глобалізація не лише виступає каталізатором для інновацій, а й формує нову архітектуру міжнародних відносин у цифровій сфері. Взаємозалежність між ІТ-ринком та глобалізаційними процесами набуває системного характеру: кожен новий технологічний прорив або зміна в нормативному середовищі однієї країни може мати глобальні наслідки. У таких умовах стратегія розвитку ІТ-галузі має спиратися не лише на національні інтереси, а й на глобальні виклики та можливості, що виникають у результаті цифрової інтеграції світової економіки.

Таким чином, розвиток світового ІТ-ринку під впливом технологічної глобалізації зумовлений комплексом взаємопов'язаних економічних, соціальних, технологічних і політичних чинників. Їхнє поєднання створює передумови для сталого зростання галузі, водночас висуваючи нові виклики щодо регулювання, цифрової нерівності та кібербезпеки. У подальшому аналіз і моделювання цих факторів мають стати пріоритетом як для наукової спільноти, так і для урядів, бізнесу та міжнародних інституцій.

2 АНАЛІЗ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОГО СТАНУ СВІТОВОГО РИНКУ ІТ-ПОСЛУГ

2.1 Аналіз сучасного стану світового ринку ІТ-послуг

Світовий ринок інформаційних послуг продовжує демонструвати динамічне зростання та еволюцію, незважаючи на глобальні виклики останніх років. Період 2017–2024 рр. позначився значними трансформаціями у сфері цифровізації, зростанням попиту на хмарні сервіси, штучний інтелект, кібербезпеку та послуги аутсорсингу. Це зумовило як загальне розширення ринку, так і зміну лідерів серед постачальників послуг.

У період 2017–2024 років ІТ-сфера зазнала стрімкого розвитку, що зумовило істотне зростання доходів провідних технологічних компаній. Цей період охоплює етапи стабільного зростання, вплив пандемії COVID-19, прискорену цифровізацію та бум штучного інтелекту. У роботі проаналізовано динаміку доходів найбільших ІТ-компаній світу.

Завдяки численним перевагам галузі та сприятливому економічному середовищу, світовий ринок ІТ-послуг демонструє впевнене й динамічне зростання. Дослідження темпів розвитку ринку за останні п'ять років (2019–2024 рр.) свідчить про значне збільшення загального обсягу доходів ІТ-компаній - близько 50%, що у грошовому еквіваленті становить 456,97 млрд доларів США (рис. 2.1).

Одним із ключових чинників, що прискорив це зростання, стала пандемія COVID-19. Зокрема, у 2019 році фіксується помітне підвищення темпів доходів: приріст склав 11%, що перевищує середній показник попередніх років, який коливався в межах 8%. Така тенденція є свідченням того, що ІТ-індустрія не лише адаптувалася до нових умов, а й стала ключовим ресурсом для цифрової трансформації бізнесу, освіти, медицини та інших галузей у період глобальної нестабільності.

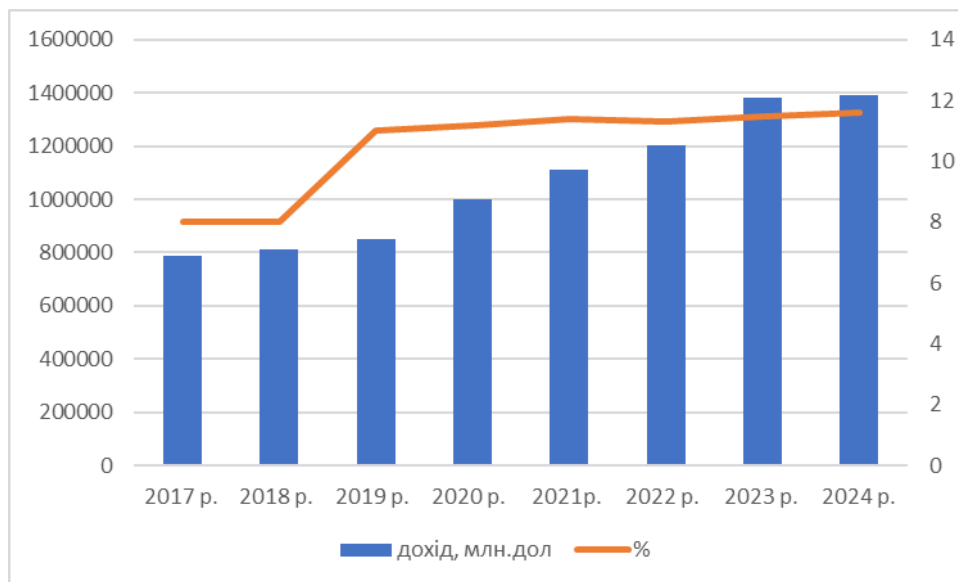

Рисунок 2.1 – Дохід ІТ-компаній за період 2017-2024 років, млн. дол.
США*

*Джерело: [39]

Упродовж 2024 року міжнародний ринок ІТ-послуг зберіг позитивну динаміку розвитку. Це було обумовлено продовженням активної цифрової трансформації бізнесу, швидким упровадженням новітніх технологій у сфери обслуговування, освіти, охорони здоров'я та виробництва. Зростання популярності хмарних рішень, автоматизованих систем і штучного інтелекту значно посилило попит на ІТ-послуги по всьому світу.

Значний внесок у розвиток цієї сфери зробили провідні держави, які сформували основний обсяг міжнародної торгівлі цифровими продуктами. До числа таких країн належать ті, що мають розвинену інфраструктуру, потужні наукові центри, висококваліфіковану робочу силу та привабливі умови для функціонування транснаціональних ІТ-корпорацій.

У 2024 році перші позиції за обсягом експорту комп'ютерних та ІТ-послуг посіли Сполучені Штати Америки, Велика Британія, Ірландія, Індія та Німеччина. США зміцнили своє лідерство завдяки домінуванню глобальних технологічних гігантів — Amazon, Microsoft, Apple, Meta та Google. Велика Британія, у свою чергу, зберігає статус одного з ключових центрів фінансових і консалтингових ІТ-послуг [40]. Ірландія активно залучає технологічні компанії

завдяки вигідній податковій політиці. Індія продовжує залишатися світовим лідером з аутсорсингу, забезпечуючи доступні за ціною високоякісні послуги в області розробки програмного забезпечення. Німеччина зосередилася на впровадженні цифрових рішень у промисловий сектор та сферу кіберзахисту.

У сукупності, ці країни визначають основні напрями руху глобального ІТ-експорту. Варто зазначити, що їхній успіх базується не лише на економічному потенціалі, а й на інноваційності, гнучкості та здатності до швидкої адаптації до технологічних змін.

Таблиця 2.1 – Країни-лідери в експорті комп'ютерних та ІТ-послуг у 2024 році*

Місце	Країна	Обсяг експорту, млрд.дол.	Частка у світовому ринку
1	США	649	15,3%
2	Велика Британія	438	10,3%
3	Ірландія	328	7,7%
4	Індія	257	6,0%
5	Німеччина	248	5,8%
6	Китай	207	4,9%
7	Нідерланди	194	4,6%
8	Сінгапур	182	4,3%
9	Франція	170	4,0%
10	Люксембург	122	2,9%

*Джерело: [41]

США залишаються беззаперечним лідером завдяки домінуванню таких компаній, як Google, Microsoft, Amazon та Apple. Основні напрямки: хмарні сервіси, фінансові технології, ШІ та цифровий контент. Велика Британія активно експортує фінансові, консалтингові та ІТ-послуги, зокрема з Лондона, який є глобальним фінтех-хабом. Ірландія приваблює великі технологічні корпорації завдяки сприятливому податковому середовищу. Тут розташовані європейські офіси Google, Meta та Apple. Індія є світовим центром ІТ-аутсорсингу та програмної інженерії. У 2023–2024 фінансовому році експорт ІТ-послуг сягнув \$200 млрд, з яких понад половина припадає на США. Індія посідає друге місце у світі за експортом телекомунікаційних, комп'ютерних та

інформаційних послуг, з часткою 10,2%. Німеччина зміцнює позиції в галузі IT-консалтингу, кібербезпеки та цифрових рішень для промисловості.

Цифрові послуги (включаючи програмне забезпечення, хмарні рішення, IT-консалтинг) склали понад \$4,25 трлн у 2023 році, що на 9% більше, ніж у 2022-му. Європа та Азія разом забезпечили близько 76% світового експорту цифрових послуг.

Світовий IT-ринок продовжує демонструвати впевнене зростання, попри виклики, що залишилися у спадок після пандемії COVID-19 та на тлі глобальної економічної нестабільності.

У 2023 році загальні витрати на інформаційні технології у світі досягли 4,68 трильйона доларів, що на 3,3% більше порівняно з попереднім роком. За 2024 рік відбулося зростання на 6,8%, що дозволить ринку перетнути символічну позначку в 5 трильйонів доларів.

У дослідженні охоплено ключові напрями IT-індустрії, зокрема інфраструктуру дата-центрів, виробництво електронних пристроїв, корпоративне програмне забезпечення, IT-послуги та телекомунікаційні сервіси. Більшість сегментів у 2023 році показали позитивну динаміку. Винятком стали лише електронні пристрої — їхні продажі скоротилися на 8,7%. Причинами стали затримки в постачанні комплектуючих та дефіцит критичних компонентів [42].

Найбільшу частку витрат у 2023 році отримав телеком-сектор — на нього припало близько 1,44 трильйона доларів. Попит на телекомунікаційні послуги зростав завдяки активному використанню високошвидкісного інтернету, мобільного зв'язку та хмарних технологій, що стали життєво необхідними в умовах віддаленої роботи й навчання.

Одним із перспективних драйверів розвитку IT-галузі у найближчі роки вважається генеративний штучний інтелект — технологія, здатна створювати новий контент: від текстів і зображень до програмного коду та дизайну.

Очікується, що компанії активно досліджуватимуть способи практичного застосування таких рішень, що може відкрити нові горизонти для зростання інвестицій у технології.

Таблиця 2.2 – Галузева структура світового ринку ІКТ у 2024 р*

Країни	Лідуючи галузі	Тренди розвитку
США	ПЗ, хмари, ІІІ	Генеративний ІІІ, кібербезпека
Китай	Телеком, обладнання	Локалізація ІКТ, ІоТ
ЄС	ІТ-послуги, ПЗ	Регуляція, цифровізація держсектору
Індія	Аутсорсинг, ПЗ	Глобальний ІТ-експорт
Японія	ІоТ, виробниче ПЗ	Автоматизація, модернізація
Південна Корея	5G, інновації	Державні ініціативи, хмарні рішення

*Джерело: [43]

У 2024 році світовий ринок ІТ-послуг продемонстрував стабільне зростання, і все більше країн розглядають цифрові послуги як один із головних драйверів економіки та експорту. ІТ-сфера стала глобальним майданчиком, де країни конкурують не лише за ціною, а й за якістю, інноваційністю, швидкістю впровадження технологій та ефективністю надання послуг. Згідно з останніми оцінками, у 2024 році сформувався чіткий перелік держав, які стали лідерами у міжнародній торгівлі комп'ютерними та ІТ-послугами.

Таблиця 2.3 – Країни за обсягом експорту ІТ-послуг у 2024, млрд.дол.*

Країна	Обсяг експорту ІТ-послуг, млрд. дол.
Індія	\$160–180
США	\$120–140
Ірландія	\$100–120
Філіппіни	\$35–40
Польща	\$30–35
Україна	\$7–10
Китай	\$25–30
Канада	\$20–25
Німеччина	\$20–25
Ізраїль	\$10–15 млрд

*Джерело: [44]

Першу позицію традиційно утримує Індія. Її успіх пояснюється значним обсягом кваліфікованої англомовної робочої сили, високою технологічною мобільністю та розвиненою інфраструктурою аутсорсингових сервісів. Індія вже багато років виступає світовим хабом розробки програмного забезпечення, бізнес-процесів і технічної підтримки для клієнтів з усього світу. Згідно з теорією порівняльних переваг, країна використовує свої трудові ресурси з максимальною ефективністю, що дозволяє їй утримувати лідерство в експорті ІТ-послуг.

США посідають друге місце завдяки розвиненій екосистемі інновацій, великим інвестиціям у дослідження та розробки, а також технологічному лідерству в таких галузях, як хмарні сервіси, генеративний ШІ та кібербезпека. Висока додана вартість ІТ-продуктів США є прикладом реалізації теорії технологічного розриву — країна першою впроваджує інновації, отримуючи конкурентну перевагу на глобальному ринку.

Ірландія продовжує зміцнювати свої позиції у сфері цифрових послуг, зокрема завдяки привабливому податковому режиму, політиці цифрової трансформації та присутності офісів технологічних гігантів. Країна ідеально втілює теорію нової міжнародної торгівлі, де ефект масштабу та кластеризація забезпечують стрімке зростання експорту.

Філіппіни залишаються важливим гравцем у сфері ВРО (аутсорсинг бізнес-процесів) та технічної підтримки, зберігаючи міцні позиції завдяки доступній праці та добрій англомовній підготовці кадрів. Польща та Україна також посідають чільне місце у рейтингу завдяки зростаючим ІТ-сектору, технічному потенціалу та конкурентним витратам на розробку програмного забезпечення. Особливо важливо, що ці країни активно інтегруються у світовий ІТ-ланцюг, використовуючи теорії факторних переваг та геоекономічну близькість до європейських замовників.

Китай продовжує експортувати значний обсяг цифрових рішень і програмного забезпечення, спираючись на масштаб виробництва, державну

підтримку та інвестиції у штучний інтелект. У цьому контексті країна реалізує модель змішаної торгівлі — поєднання факторної та інноваційної переваги.

Канада й Німеччина також увійшли до десятки світових лідерів за обсягом експорту ІТ-послуг. Їхній успіх зумовлений поєднанням високої якості освіти, науково-дослідних центрів, підтримки стартапів і тісної співпраці між бізнесом та університетами. Німеччина, крім того, активно розвиває напрямки індустрії 4.0, що також стимулює попит на цифрові рішення з її боку.

Ізраїль, відомий як "нація стартапів", доповнює ТОП-10 завдяки вражаючим темпам розвитку в галузях кібербезпеки, аналітики даних та військово-цифрових технологій. Він активно використовує переваги інноваційної економіки, швидко впроваджуючи високотехнологічні рішення на глобальному рівні.

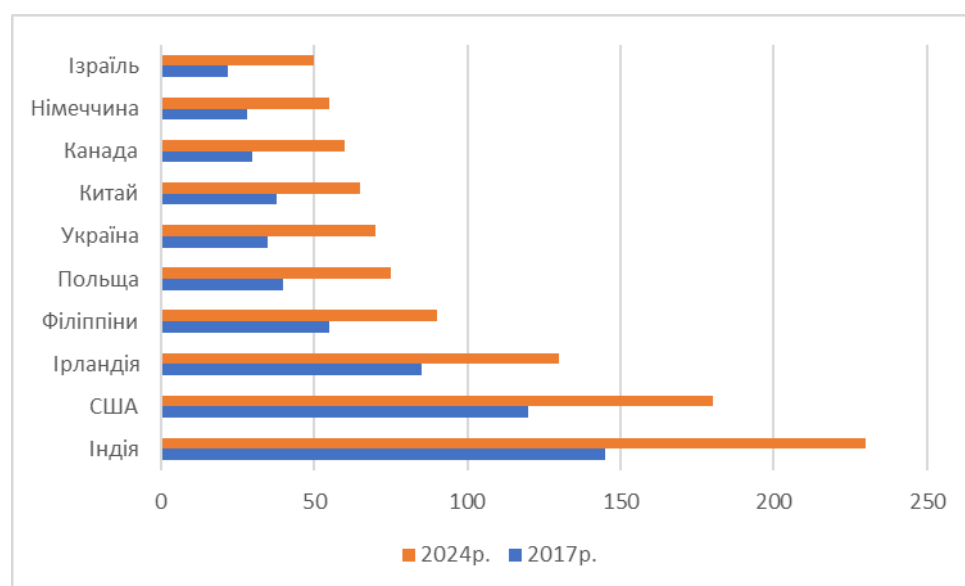

Рисунок 2.2 – Обсяг ІТ ринку за 2017-2024 роки, млрд. дол. США*

*Джерело: [45]

Усі країни, що увійшли до списку, поєднують різні чинники успіху: дешева або висококваліфікована робоча сила, технологічне лідерство, сприятливе регуляторне середовище, стратегічна державна політика або вигідне географічне розташування. Їхній приклад демонструє, що ІТ-індустрія сьогодні

є не просто сектором економіки, а інструментом глобального позиціонування та джерелом стабільного валютного доходу.

Таким чином, у 2024 році міжнародна торгівля ІТ-послугами — це не лише про технології, а й про грамотне стратегічне управління, людський капітал і здатність адаптуватися до швидко змінюваного цифрового середовища.

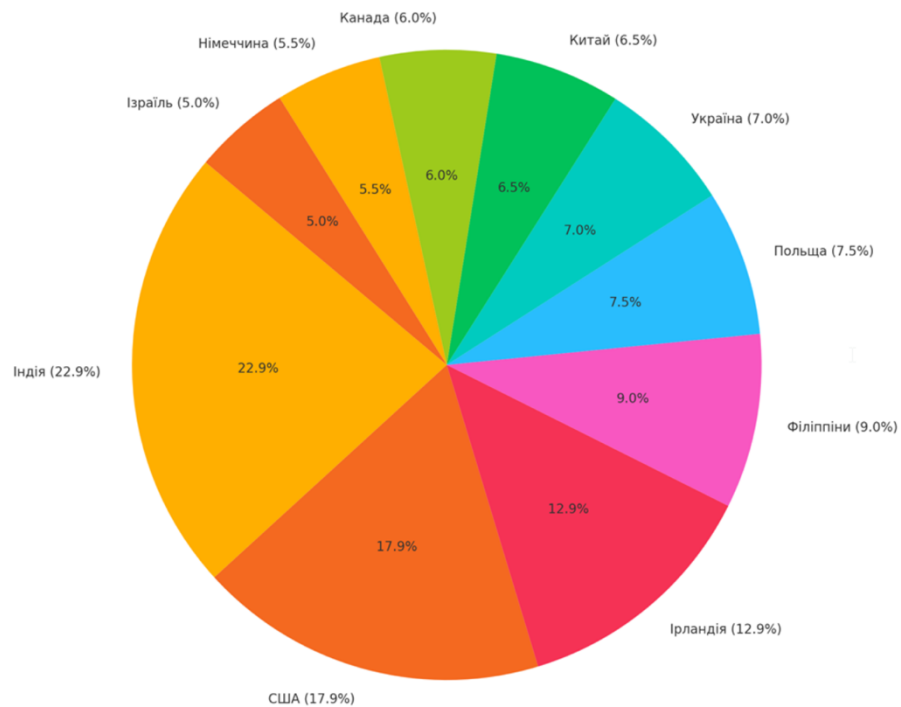

Рисунок 2.3 – Топ 10 країн за обсягом експорту ІТ-послуг у 2024, *

*Джерело: [46]

У 2024 році світовий ринок інформаційно-технологічних послуг (ІТ-послуг) продовжує демонструвати динамічне зростання, формуючи складну регіональну структуру споживання. На тлі цифрової трансформації, автоматизації бізнес-процесів і розширення використання хмарних рішень споживання ІТ-послуг суттєво зросло у всіх частинах світу, але з відчутною перевагою окремих регіонів.

Світове споживання ІТ-послуг у 2024 році сягне понад 1,5 трлн дол. США, що на 8,7% більше порівняно з 2023 роком. В умовах нестабільної економіки ІТ-послуги залишаються критично важливими для забезпечення

операційної ефективності, кібербезпеки, зберігання даних та інноваційного розвитку підприємств.

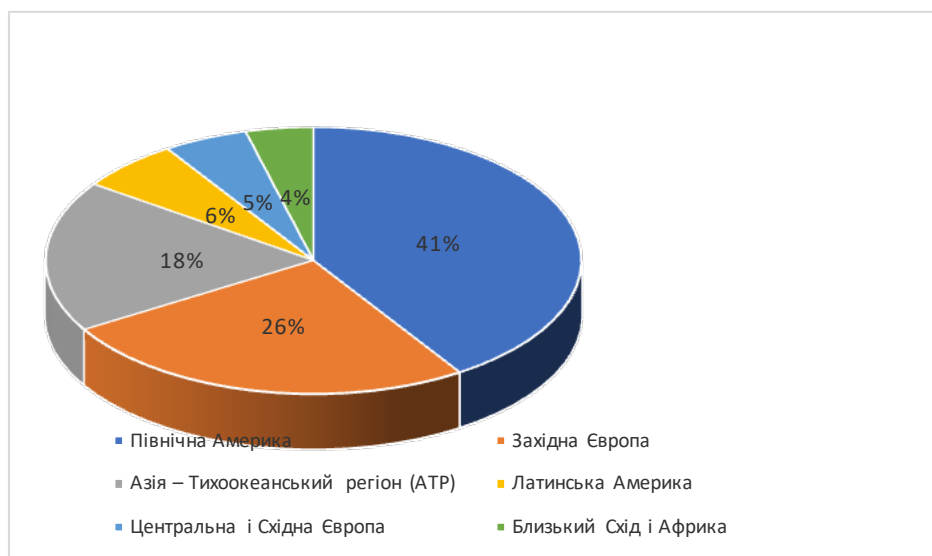

Рисунок 2.4 – Регіональний розподіл споживання ІТ-послуг у 2024 році, *

*Джерело: [47]

Північна Америка є абсолютним лідером у споживанні ІТ-послуг. Основними драйверами є хмарні обчислення, кібербезпека, AI-рішення та цифрова трансформація у фінансовому, медичному та урядовому секторах. США формують понад 90% регіонального попиту.

Західна Європа – залишається Другим за обсягом ринком. Країни ЄС, зокрема Німеччина, Франція та Велика Британія, активно впроваджують ERP-системи, платформи для управління даними та сервіси для діджиталізації державних структур.

Азія стала найдинамічнішим за темпами зростання регіоном. Китай, Індія, Японія та Південна Корея інвестують у хмарні платформи, IoT та штучний інтелект. Зростання середнього класу стимулює попит на B2C цифрові сервіси.

В країнах ЦСЄ, Латинської Америки, Близького Сходу і Африки споживання ІТ-послуг зростає повільніше, однак має високий потенціал через цифрову трансформацію урядових послуг, розвиток ІТ-інфраструктури та залучення до глобальних ланцюгів аутсорсингу.

Отже, глобальне споживання ІТ-послуг виявляє зростаючу залежність від цифрових стратегій, кібербезпеки та генеруючого ІІІ, які впливають на всі регіони, хоча і з різною інтенсивністю.

Північна Америка є стійким лідером за рівнем споживання ІТ-послуг, із середньорічними темпами зростання 7,7%. Зростання стимулюється інвестиціями в хмарні сервіси, кібербезпеку та аутсорсинг. Західна Європа зберігає другу позицію, демонструючи стабільне зростання ІТ-інфраструктури, підтримане цифровими ініціативами ЄС. CAGR — 7,3%. Азійсько-Тихоокеанський регіон (АТР) має найвищі темпи приросту — 8,9%, що пояснюється бурхливим розвитком ІТ-сектору в Китаї, Індії, Південній Кореї та Сінгапурі. Центральна та Східна Європа, а також Близький Схід і Африка, хоч і мають менший абсолютний обсяг, демонструють впевнене зростання понад 7% на рік, що свідчить про поступову цифрову трансформацію в регіоні. Латинська Америка зростає дещо повільніше, але стабільно, завдяки розвитку електронного уряду, освіти та фінансових технологій.

Таблиця 2.4 – Витрати на споживання ІТ-послуг за регіонами світу у 2017–2024 рр., млрд.дол.*

Регіон	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Північна Америка	360	385	405	420	460	510	555	600
Західна Європа	230	245	260	275	305	335	355	375
Азія – Тихоокеанський р.	150	165	180	200	220	240	260	270
Латинська Америка	55	60	65	70	75	80	85	90
Центральна та Сх. Європа	45	48	51	55	60	67	71	75
Близький Схід і Африка	35	38	42	45	50	54	58	60
Світ загалом	875	941	1003	1065	1170	1286	1384	1470

*Джерело: [48]

Отже, усі регіони демонструють позитивну динаміку споживання ІТ-послуг протягом останніх років. Високі темпи зростання в АТР та ЦСЕ вказують на потенціал подальшого зміщення фокусу світового ринку на

глобальний Південь. Загальне середньорічне зростання світового ринку ІТ-послуг за 2017–2024 роки складає 7,7%, що свідчить про стійкий попит на цифрові рішення у всіх сферах економіки.

Зростання на світовому ринку програмного забезпечення продовжує супроводжуватися наявністю прихованого попиту, який формувався внаслідок обмежених інвестицій у цифрову трансформацію в попередні роки, зокрема в період до пандемії COVID-19. Саме пандемія стала каталізатором пришвидшеної цифровізації бізнес-процесів, електронної комерції, віддаленої роботи та навчання, що суттєво активізувало попит на програмне забезпечення у різних секторах економіки.

Особливу роль у розвитку галузі відіграють транснаціональні ІТ-корпорації США, які не лише задають глобальні технологічні тренди, але й контролюють значну частину ринку. За оцінками, понад 1/3 світового ринку програмного забезпечення припадає саме на таких гігантів, як Microsoft, Salesforce, Adobe, Oracle, IBM, які показують стабільне зростання виручки та розширюють свою присутність в усіх регіонах світу. Це підтверджується високими темпами приросту їх доходів у 2017–2024 рр., особливо у сфері хмарних сервісів, SaaS-рішень та CRM-платформ (табл.2.5)

Таблиця 2.5 – Компанії-лідери світового ринку програмного забезпечення у 2017–2024 рр., млрд.дол.*

Компанія	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Microsoft	89 950	98 500	110 360	121 000	143 000	168 100	184 900	198 000
Oracle	37 730	39 820	40 480	39 070	40 480	42 440	45 350	47 600
SAP	27 400	29 560	30 950	31 230	33 290	35 900	37 200	39 000
Adobe	7 300	9 030	11 170	12 870	15 790	17 610	19 400	21 000
Salesforce	8 390	10 480	13 280	17 100	21 250	26 490	30 300	33 800
IBM	22 060	23 200	23 560	22 530	22 870	23 150	24 400	25 500
ServiceNow	1 930	2 610	3 460	4 520	5 850	6 800	8 110	9 400

*Джерело: Складено автором за [45-48]

Таким чином, представлена в таблиці динаміка відображає структурну трансформацію ринку ПЗ у 2017–2024 роках — від монолітних інсталяцій до

гнучких, адаптивних, масштабованих цифрових сервісів, що домінують на глобальному ІТ-ландшафті.

Наведемо узагальненої структури світового ринку ІТ-послуг у 2024 році за сегментами (рис.2.):

Рисунок 2.5 – Частка сегментів у світовому ринку ІТ-послуг, 2024 р.,% *

*Джерело: [49-52]

— консалтингові послуги- 28% є найбільшим сегментом, який включає цифрові стратегії, трансформаційні ініціативи, кібербезпеку, хмарну міграцію та впровадження інноваційних технологій. Попит зростає через потребу в адаптації бізнесу до штучного інтелекту, ESG, автоматизації.

— розробка та інтеграція програмного забезпечення - 24%, охоплює створення кастомізованих рішень, CRM, ERP-систем, мобільних застосунків та API-інтеграцію.

Високий попит у фінтехі, охороні здоров'я, е-комерції.

— IaaS та управління ІТ-інфраструктурою -18%. Хмарні сервіси, платформи віртуалізації, підтримка дата-центрів. Лідери — Amazon AWS, Microsoft Azure, Google Cloud.

— ВРО — аутсорсинг бізнес-процесів -12%, включає обслуговування клієнтів, HR, бухгалтерію, обробку транзакцій. Популярний серед глобальних корпорацій для зниження витрат.

— ІТО — аутсорсинг ІТ-функцій-9%, передача компаніями зовнішнім провайдерам ІТ-підтримки, обслуговування систем, супровід ПЗ. Особливо актуально для малих і середніх компаній.

— технічна підтримка та обслуговування -6%, послуги help desk, усунення неполадок, підтримка користувачів. Попит залишається стабільним, проте зростання обмежене.

— інші послуги -3%, включають навчання персоналу, аудит ІТ-систем, ліцензування, технічні консультації тощо.

Таким чином, послуги в ІТ-сфері розвиваються у бік високого залучення замовника, кастомізації та тривалих партнерств, особливо у сегментах консалтингу та розробки.

Також, компанії поступово переходять до нових сервісних моделей (SaaS, PaaS, IaaS), що призводить до зростання хмарного сегменту та зниження залежності від традиційного аутсорсингу.

2.2 Тенденції розвитку ринку ІТ- послуг в Україні

Ринок ІТ-послуг в Україні вже багато років є одним із найдинамічніших у національній економіці. Попри економічні виклики, війни, міграцію фахівців та глобальну конкуренцію, галузь демонструє стійке зростання, трансформацію та адаптацію до нових умов. Українські ІТ-компанії надають широкий спектр послуг: від розробки програмного забезпечення до хмарних рішень, кібербезпеки, аналітики даних і технічної підтримки.

Ринок ІТ-послуг став одним із найвпливовіших чинників не лише в глобальній економіці, але й у внутрішньому економічному розвитку окремих держав, зокрема України. У період з 2020 по 2024 рік ІТ-сектор в Україні демонструє стабільне зростання та набуває дедалі більшого стратегічного

значення. Цей сектор перетворюється на потужний драйвер економічної трансформації, підвищуючи конкурентоспроможність українського бізнесу та сприяючи інтеграції країни у світовий технологічний простір [53].

Новітні цифрові рішення, автоматизація процесів, хмарні сервіси, штучний інтелект та аналітика великих даних — усе це відкриває нові можливості для підвищення ефективності роботи підприємств різних масштабів. ІТ-технології дозволяють оптимізувати витрати, зменшити кількість рутинних завдань, підвищити якість продукції та послуг, а також оперативно реагувати на зміни ринку. Саме завдяки цим перевагам ІТ-сервіси викликають все більшу зацікавленість як у великих корпорацій, так і у представників малого та середнього бізнесу.

Рисунок 2.6 – Динаміка реалізованих технологічних послуг в Україні за період 2020–2024 рр, тис.грн.*

*Джерело: [54]

На тлі глобальних викликів — пандемії COVID-19, цифрової трансформації, а також військових подій після 2022 року — ринок ІТ-послуг в Україні не лише встояв, але й активізувався. Умови, що склалися, сприяли переходу на віддалену роботу, масштабуванню цифрових рішень та формуванню нових моделей бізнесу, що базуються на ІТ-підходах. У результаті

галузь продовжує демонструвати стрімке зростання обсягів експорту, кількості фахівців і частки ВВП.

Таким чином, розвиток інформаційних технологій в Україні у 2020–2024 роках став не просто частиною прогресу, а ключовим інструментом адаптації, виживання й розвитку економіки в умовах невизначеності та глобальних змін

У 2020 році обсяг реалізованих технологічних послуг в Україні склав 48 млрд грн, що відповідало стабільному попиту в довоєнний період. У 2021 році показник зріс до 55 млрд грн, що було зумовлено активною цифровізацією бізнесу після пандемії COVID-19. Попри початок повномасштабної війни у 2022 році, ІТ-сектор продемонстрував здатність до швидкої адаптації, внаслідок чого обсяг послуг виріс до 62 млрд грн. У 2023 році спостерігалось подальше зростання до 69 млрд грн, що стало можливим завдяки збереженню експорту послуг та переходу компаній до нових форматів роботи. У 2024 році реалізація технологічних послуг сягнула 76 млрд грн, що підтверджує стабільну позитивну динаміку розвитку галузі навіть в умовах складної соціально-економічної ситуації.

Попри зовнішні ризики, галузь інформаційних технологій в Україні демонструє високу адаптивність і стійке зростання. Збільшення обсягів реалізованих технологічних послуг свідчить про глибоку цифрову трансформацію як в державному, так і в приватному секторах.

Упродовж 2020–2024 років експорт ІТ-послуг з України демонстрував динамічне, хоча й не завжди рівномірне зростання, підтверджуючи важливість цієї галузі для національної економіки. На тлі пандемії COVID-19 у 2020 році обсяг експорту ІКТ-послуг становив 5,12 млрд доларів США. Зміна структури глобального попиту на цифрові сервіси, а також перехід багатьох компаній на віддалений режим роботи сприяли зростанню попиту на аутсорсингові ІТ-послуги, які традиційно становлять основу українського ІТ-експорту. Це стало потужним стимулом для галузі, заклавши фундамент для подальшого розвитку.

Рисунок 2.7 – Динаміка експорту ІТ- послуг в Україні за період 2020–2024 рр, млн.дол.*

*Джерело: [55]

У 2021 році експорт значно зріс — до 6,52 млрд доларів США. Таке зростання, близько 27% відображало зростаючу роль України на світовому ринку ІТ-послуг, особливо в сегментах розробки програмного забезпечення, ІТ-консалтингу та обслуговування інфраструктури. Цей період також відзначався активним розширенням міжнародної співпраці українських компаній із замовниками з США, Великої Британії, країн ЄС та Ізраїлю. Значну роль відіграли великі українські ІТ-компанії та сервісні провайдери, які активно розширювали штати, інвестували в інновації й зміцнювали свої позиції на зовнішніх ринках.

Найвищий показник експортних надходжень був зафіксований у 2022 році — 7,37 млрд доларів США. Незважаючи на повномасштабне вторгнення Росії та складні внутрішні умови, українська ІТ-галузь продемонструвала вражаючу гнучкість та стійкість. Компанії оперативно перебазували персонал, адаптували бізнес-процеси та зберегли продуктивність, що дозволило зберегти довіру міжнародних клієнтів. Такий результат став можливим завдяки

високому рівню цифрової зрілості компаній, мобільності кадрів та підтримці з боку державних і міжнародних ініціатив [56]

У 2023 році, попри загальне уповільнення темпів зростання світової ІТ-індустрії, український експорт ІТ-послуг лише незначно знизився — до 6,94 млрд доларів США. Це зменшення частково було пов'язане зі скороченням обсягів аутсорсингових контрактів, оптимізацією витрат у західних компаніях та коливанням попиту в умовах глобальної економічної нестабільності. Водночас зберігалася значна частка довгострокових контрактів, що дозволило компаніям стабілізувати доходи.

У 2024 році обсяг експорту зріс до 7,2 млрд доларів США, що свідчить про відновлення позитивної динаміки. Це стало можливим завдяки відновленню інтересу до українських ІТ-компаній як надійних партнерів, збільшенню кількості нових технологічних стартапів та розширенню експортної географії. Крім того, зростає значення послуг у сфері штучного інтелекту, машинного навчання, кібербезпеки, хмарних обчислень і big data — саме ці напрямки дедалі частіше фігурують у запитах іноземних клієнтів.

Таким чином, сектор ІТ-послуг України не лише витримав низку глобальних і внутрішніх викликів, а й зумів продовжити розвиток, демонструючи стратегічну важливість для економіки країни. Його стійкість, адаптивність і високий рівень професіоналізму працівників стали визначальними чинниками стабільного зростання в умовах глобальної турбулентності.

У період з 2020 по 2024 рік обсяги імпорту ІТ-послуг в Україну поступово зростали, демонструючи стабільний попит на зовнішні ІТ-рішення. Цей тренд пов'язаний із загальною цифровізацією бізнесу, інтеграцією у міжнародні техноплатформи, потребою в спеціалізованому програмному забезпеченні та інфраструктурних сервісах, які частково або повністю надаються іноземними компаніями.

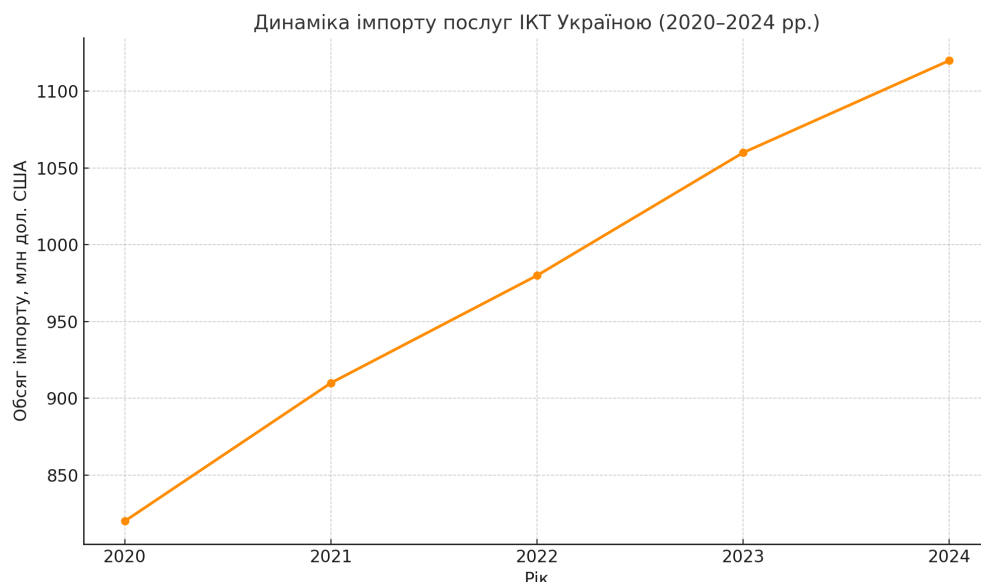

Рисунок 2.8 – Динаміка імпорту ІТ- послуг в Україні за період 2020–2024 рр, млн.дол.*

*Джерело: [57]

У 2020 році імпорт ІКТ-послуг становив 820 млн доларів США. Попит зумовлювався необхідністю переходу бізнесу до онлайн-формату в умовах пандемії, що спричинило закупівлю хмарних сервісів, ліцензійного ПЗ і систем безпеки. У 2021 році цей показник зріс до 910 млн доларів, що свідчило про продовження активного впровадження цифрових інструментів у бізнес- та державний сектор.

У 2022 році, незважаючи на воєнні дії та економічну турбулентність, імпорт зріс до 980 млн доларів США. Основними позиціями залишались спеціалізовані програмні рішення, послуги з кібербезпеки та аналітики, підтримка зовнішніх ІТ-інфраструктур. Зростання пояснюється тим, що багато українських компаній орієнтувалися на міжнародні технології, які не мають вітчизняних аналогів.

У 2023 році імпорт сягнув 1,06 млрд доларів. Потреба в удосконаленні віддаленого доступу, цифровій трансформації державних сервісів і розвитку критичної ІТ-інфраструктури стимулювали подальше зростання. Більшість контрактів були довгостроковими й орієнтованими на забезпечення безперебійної роботи систем у критичних умовах.

У 2024 році імпорт ІТ-послуг досяг позначки 1,12 млрд доларів США. Збільшення частки штучного інтелекту, big data, автоматизованих бізнес-платформ і хмарних сервісів у структурі споживання стало основним чинником зростання. Український ринок продовжує інтегрувати інноваційні технології з глобального ринку, що свідчить про технологічну відкритість економіки та прагнення до діджиталізаційної зрілості.

Загалом, зростання імпорту ІТ-послуг є ознакою розвитку українського ринку та зростаючої інтеграції до світової цифрової екосистеми. Це також відображає потребу в модернізації національного ІТ-середовища за рахунок використання передових міжнародних рішень.

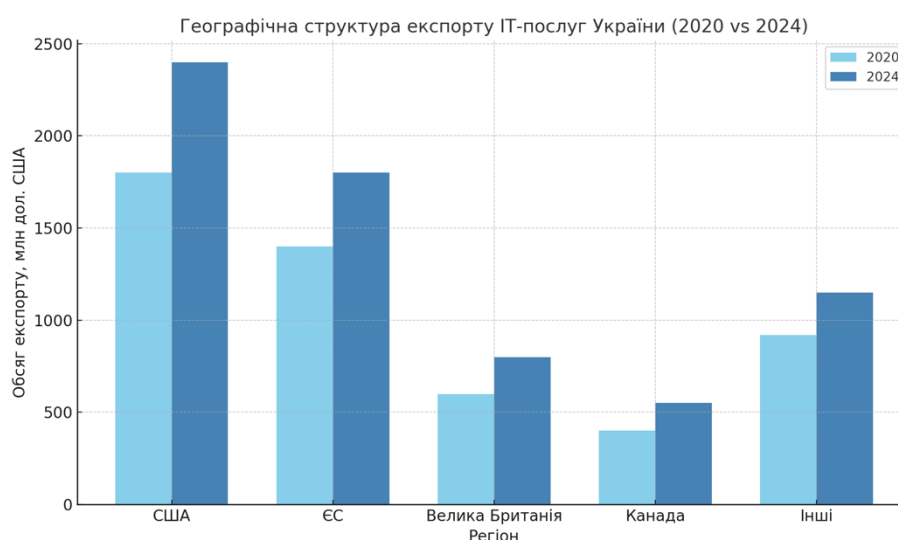

Рисунок 2.9 – Географічна структура експорту ІТ- послуг України за період 2020 та 2024 рр, млн.дол.*

*Джерело: [58]

На діаграмі представлено порівняльну географічну структуру експорту ІТ-послуг України за 2020 і 2024 роки, яка демонструє зміну обсягів постачання цифрових сервісів до основних регіонів-споживачів.

У 2020 році найбільшим партнером виступали Сполучені Штати Америки, на які припадало приблизно 1,8 млрд дол. США — майже третина всього експорту. Європейський Союз посідав друге місце з показником 1,4 млрд дол., підтверджуючи свою стабільну роль як стратегічного ринку для

українських ІТ-компаній. Велика Британія (600 млн), Канада (400 млн) та інші країни (920 млн) також утримували важливі позиції, але із суттєво нижчими обсягами.'

До 2024 року спостерігалось зростання обсягів експорту практично в усіх регіонах. США залишились лідером з 2,4 млрд дол., що свідчить про зміцнення довіри до українських ІТ-постачальників. ЄС збільшив обсяги до 1,8 млрд дол., зростаючи як через внутрішній попит, так і завдяки переорієнтації частини бізнесу на Україну. Велика Британія і Канада також продемонстрували приріст — до 800 млн і 550 млн відповідно. Категорія "Інші" -1150 млн., вказує на поступове розширення експортної географії, включаючи ринки Близького Сходу, Азії та Австралії.

Загальна тенденція вказує на розширення присутності українських ІТ-компаній у глобальному просторі, диверсифікацію партнерських ринків та нарощення експортних можливостей навіть попри виклики війни та глобальної нестабільності. Це свідчить про конкурентоспроможність українських цифрових послуг на світовому ринку.

Упродовж аналізованого періоду структура імпорту ІТ-послуг в Україну зазнала певних змін як у географічному розподілі, так і в абсолютних обсягах. У 2020 році найбільшим постачальником ІТ-послуг для України залишалися США — їхня частка склала близько 280 млн доларів США. Високий попит був зумовлений використанням ліцензійного програмного забезпечення, хмарних рішень та професійного консалтингу.

На другому місці за обсягом знаходився Європейський Союз із 230 млн доларів. Європейські постачальники були активними у сфері інфраструктурних послуг, кібербезпеки та CRM-рішень. Індія, яка вже тривалий час є глобальним центром ІТ-аутсорсингу, забезпечила близько 110 млн доларів — переважно у сфері підтримки програмного забезпечення та технічного супроводу. Китай і країни з категорії "Інші" (Азія, Ізраїль, Австралія) становили разом близько 200 млн доларів.

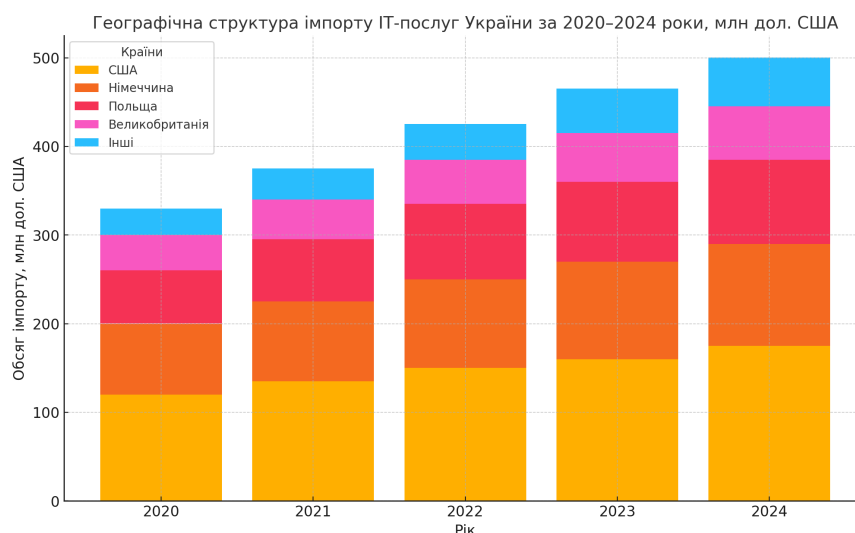

Рисунок 2.10 – Географічна структура імпорту ІТ- послуг України за період 2020 та 2024 рр, млн.дол.*

*Джерело: [59]

До 2024 року географія імпорту розширилася та зазнала перерозподілу. Імпорт з США зріс до 340 млн доларів, з ЄС — до 270 млн, що свідчить про стабільну залежність від західних технологічних продуктів. Імпорт з Індії також підвищився до 140 млн, а з Китаю — до 100 млн, що частково пояснюється попитом на недорогі автоматизовані рішення та інструменти для технічного аналізу. Найбільше зростання показала категорія "Інші", яка досягла 270 млн доларів — це свідчить про диверсифікацію ринку та активні пошуки альтернативних джерел технологій, зокрема з Південної Кореї, Сингапуру та Латинської Америки.

Отже, структура імпорту ІТ-послуг в Україну залишається досить стабільною, однак демонструє прагнення до технологічної гнучкості та зростаючого впливу не лише традиційних західних партнерів, а й країн Азійсько-Тихоокеанського регіону.

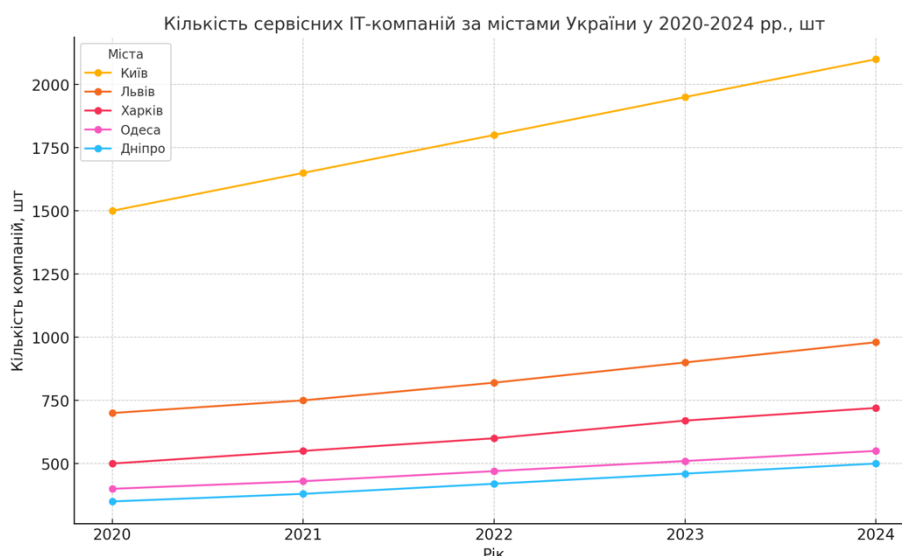

Рисунок 2.11 – Кількість сервісних ІТ- компаній за містами України у 2020 -2024 рр, шт.*

*Джерело: [57-59]

З рисунку 2.11 видно, що найактивніший розвиток ІТ-сервісів відбувався у Києві, де кількість компаній зросла з 1500 у 2020 році до 2100 у 2024-му. Львів і Харків також демонструють помітне зростання — особливо Львів, який збільшив число компаній майже на 40% за цей період. Одеса і Дніпро показують стабільне, хоча і повільніше зростання.

Ця тенденція свідчить про поступове розширення ІТ-індустрії по всій Україні, з концентрацією найбільших компаній у столиці, але з активним розвитком у регіонах. Такий розподіл сприяє створенню нових робочих місць і розвитку локальних економік.

З 2020 по 2024 рік спостерігалось стійке зростання доходів у провідних ІТ-компаній України. Навіть у період кризи та повномасштабної війни сектор зберіг динаміку завдяки віддаленому формату роботи, високому попиту на послуги з-за кордону та адаптивності команд. EPAM, SoftServe та GlobalLogic стабільно залишаються в топі лідерів, демонструючи не лише зростання, а й активну присутність на міжнародних ринках. Також відзначається зростання регіональних гравців, таких як ELEKS, Sigma Software, Yalantis та Beetroot, що свідчить про диверсифікацію географії ІТ-бізнесу в Україні.

Таблиця 2.6 – 20 найбільших ІТ-компаній України за обсягом чистого доходу від реалізації у 2024 році., млрд.грн.*

№	Назва компанії	Обсяг чистого доходу, млрд грн					Головний офіс
		2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	
1	EPAM Systems Ukraine	9,8	11,2	12,7	14,0	15,2	
2	SoftServe	7,5	8,9	10,1	11,4	12,8	Львів
3	GlobalLogic Ukraine	6,9	8,2	9,4	10,5	11,5	Київ
4	Luxoft Ukraine	5,5	6,3	7,2	8,6	10,1	Київ
5	Ciklum	4,8	5,7	6,5	7,9	9,4	Київ
6	Intellias	3,5	4,1	5,0	6,3	7,2	Львів
7	N-iX	3,2	3,6	4,2	5,3	6,3	Львів
8	Sigma Software	2,9	3,3	4,0	5,1	5,9	Харьків
9	ELEKS	2,6	3,1	3,6	4,5	5,2	Львів
10	Miratech	2,2	2,7	3,1	4,0	4,7	Київ
11	Infopulse	2,0	2,5	2,9	3,7	4,4	Київ
12	DataArt Ukraine	1,8	2,1	2,6	3,3	4,0	Дніпро
13	Andersen	1,6	2,0	2,4	3,1	3,8	Київ
14	Avenga	1,5	1,9	2,3	2,9	3,5	Львів
15	ZONE3000	1,4	1,7	2,1	2,7	3,3	Харьків
16	Innovacs	1,3	1,6	2,0	2,5	3,1	Київ
17	SPD-Ukraine	1,2	1,5	1,9	2,3	2,9	Черкаси
18	Yalantis	1,1	1,4	1,8	2,2	2,7	Дніпро
19	Beetroot	1,0	1,3	1,6	2,1	2,5	Полтава
20	Reface	0,9	1,1	1,4	1,8	2,2	Київ

*Джерело: складно автором за [60-63]

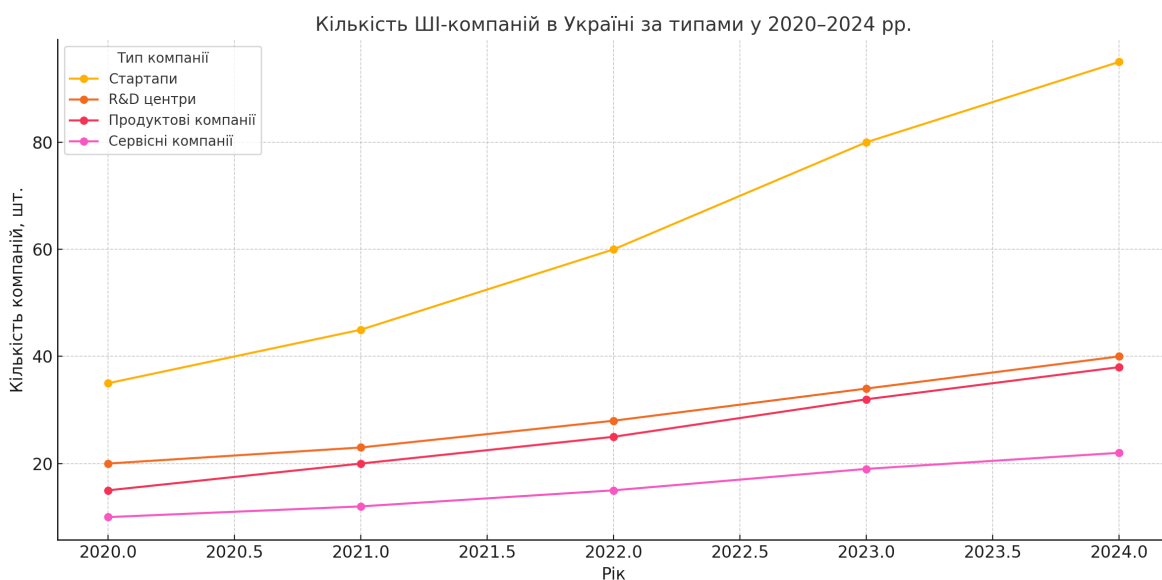

Рисунок 2.12 – Кількість ІТ-компаній України за типами у 2020 -2024

рр, шт.*

*Джерело: [62]

Отже, протягом 2020–2024 років в Україні спостерігається стійке зростання кількості компаній, що працюють у сфері штучного інтелекту. Найбільш динамічно розвивалися стартапи, кількість яких зросла майже втричі — з 35 до 95. Це свідчить про високий підприємницький інтерес до AI-технологій серед молодих команд та окремих розробників.

Також зросла кількість R&D центрів, які, як правило, фінансуються великими компаніями або іноземними партнерами, — з 20 до 40. Це говорить про зростаючу довіру до науково-дослідного потенціалу України.

Значне зростання показали й продуктові компанії, які створюють власні AI-продукти (наприклад, у сфері комп'ютерного зору, аналізу даних, мовних моделей). Їхня кількість зросла більш ніж удвічі — з 15 до 38.

Сервісні компанії, що впроваджують рішення на замовлення, також продемонстрували зростання, хоч і менш стрімке, що може бути пов'язано з довшим циклом впровадження таких проєктів.

Загалом, динаміка демонструє активне формування AI-екосистеми в Україні, незважаючи на виклики, спричинені війною та економічними труднощами.

Упродовж 2020–2024 років IT-сектор України продемонстрував високу стійкість, динамічне зростання та адаптивність до глобальних викликів, включаючи пандемію COVID-19 та повномасштабну війну. Галузь не лише зберегла лідерські позиції серед експортоорієнтованих сфер економіки, але й розширила свій вплив, особливо в напрямках цифровізації, сервісного обслуговування, інноваційних розробок і штучного інтелекту [63].

Обсяг реалізованих IT-послуг виріс із 48 млрд грн у 2020 році до 76 млрд грн у 2024 році, що свідчить про стабільну тенденцію зростання попиту як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Особливо активно розвивалися експортні послуги, продуктові рішення та IT-інфраструктура в регіонах.

Кількість сервісних компаній і ІТ-стартапів істотно зросла, зокрема в Києві, Львові, Харкові та Дніпрі. Водночас спостерігається розширення географії розвитку — до сектору активно долучаються компанії з менших міст.

Вагомими чинниками розвитку стали:

- глобальний перехід на віддалену роботу;
- попит на цифрову трансформацію бізнесу;
- інтеграція українських компаній у міжнародні ланцюги постачання;
- зростання інвестицій у ІІ, кібербезпеку та хмарні сервіси.

Незважаючи на воєнні виклики, ІТ-галузь в Україні зберігає свій стратегічний потенціал, стає локомотивом економіки та має всі передумови для подальшого розвитку, особливо у сфері інновацій, ІІ та цифрових послуг.

Україна впевнено закріплює себе як європейський ІТ-хаб із глобальними амбіціями.

3 СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ РИНКУ ІТ-ПОСЛУГ

3.1 Перспективи розвитку світового ринку ІТ-послуг

У сучасному світі інформаційні технології стали не просто інструментом для бізнесу, а критично важливим фактором його стійкості, зростання та конкурентоспроможності. Світовий ринок ІТ-послуг демонструє стабільне зростання, охоплюючи дедалі ширший спектр напрямів — від класичних сервісів підтримки до високотехнологічних рішень на основі штучного інтелекту, великих даних та хмарних обчислень. Очікується, що ця тенденція лише посилюватиметься в найближче десятиліття.

Світовий ІТ-ринок активно трансформується під впливом новітніх технологій, цифрових викликів і змін у поведінці споживачів. Основні драйвери, які формують цей ринок, не лише залишаються актуальними, а й отримують нові імпульси для розвитку. У найближчі роки вони визначатимуть темпи, напрямки й інноваційність зростання ІТ-сфери.

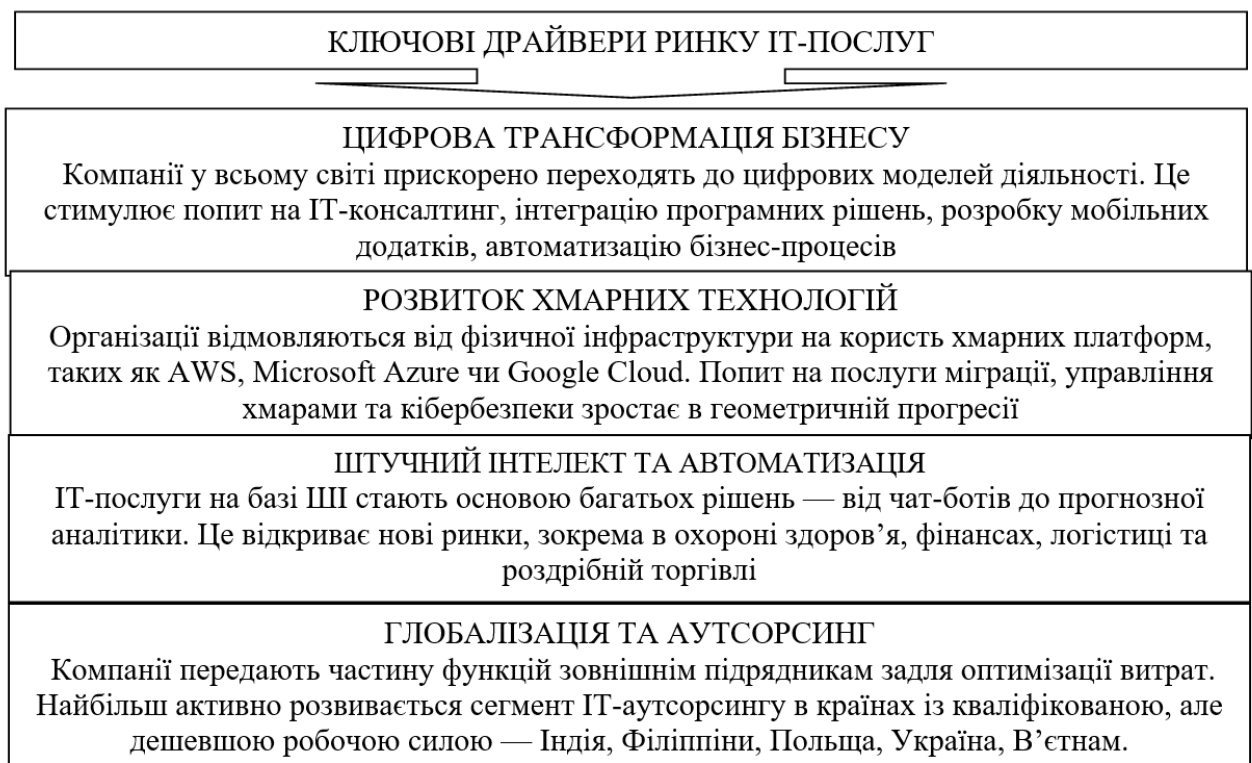

Рисунок 3.1 – Ключові драйвери ринку ІТ-послуг*

*Джерело: створено автором

Ключові драйвери ІТ-ринку в найближчі роки лише посилюватимуть свій вплив. Їхній розвиток створює вікно можливостей для інновацій, зростання стартапів, формування нових професій і трансформацію глобального економічного ландшафту. Ті країни, які зможуть швидко адаптувати освітні системи, інфраструктуру та інвестиційні підходи — отримають стратегічну перевагу на світовому ринку ІТ-послуг.

Таблиця 3.1 – Перспективи розвитку ключових драйверів ІТ-ринку*

ЦИФРОВІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ. Перспектива: стрімкий розвиток віртуальних офісів, ERP/CRM-рішень, електронної комерції, а також поява нових нішевих сервісів для малого бізнесу	Зростання попиту на цифрові продукти й сервіси є фундаментом розвитку ринку ІТ-послуг. Після пандемії COVID-19 цифрова трансформація стала не трендом, а необхідністю. У найближчі 5–10 років більшість компаній продовжать інвестувати в автоматизацію процесів, цифрову взаємодію з клієнтами та внутрішні платформи управління.
ХМАРНІ ОБЧИСЛЕННЯ Перспектива: активне впровадження мультихмарних стратегій (multi-cloud), зростання ринку PaaS і SaaS, а також поява нішевих хмар для специфічних галузей (медицина, енергетика тощо)	Міграція до хмарних платформ дозволяє бізнесу зменшувати витрати, масштабувати системи та зберігати гнучкість. Провідні гравці — AWS, Microsoft Azure, Google Cloud — продовжують нарощувати потужності, інтегруючи штучний інтелект, безпеку та автоматизацію.
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ (AI) Перспектива: інтеграція ШІ у повсякденні бізнес-завдання, персоналізовані сервіси, нові професії, а також розвиток етичних стандартів для управління алгоритмами.	ШІ вже сьогодні застосовується у прогностичній аналітиці, обробці зображень, автоматизації підтримки клієнтів. У майбутньому ці технології стануть стандартом для більшості цифрових продуктів.
КІБЕРБЕЗПЕКА Перспектива: створення «cyber-resilience» стратегій, розвиток технологій безпеки на базі ШІ, зростання ролі фахівців з етичного хакінгу та безпечного програмування	З ростом обсягу цифрових даних зростає і кількість загроз. Компанії інвестують у захист інфраструктури, даних, комунікацій. На тлі глобальних геополітичних конфліктів кібербезпека стала критично важливою.
ІТ-АУТСОРСИНГ ТА ГЛОБАЛЬНА СПІВПРАЦЯ Перспектива: розвиток гібридних моделей співпраці, ріст ролі віддалених команд, зростання ІТ-аутсорсингу з Центральної та Східної Європи, Латинської Америки та Південної Азії.	Зменшення витрат і нестача кадрів у розвинених країнах стимулює передання ІТ-функцій зовнішнім виконавцям. Це створює нові можливості для країн з кваліфікованими фахівцями.
ІНТЕРНЕТ РЕЧЕЙ (IOT) І 5G Перспектива: експоненційне зростання даних, потреба в edge-computing рішеннях і нові формати інтеграції з ШІ.	Поєднання швидкісного зв'язку та мільярдів підключених пристроїв відкриває нові ринки: «розумні» міста, телемедицина, агротехнології, безпілотні авто тощо.

*Джерело: створено автором

У 2020–2024 роках світовий ринок ІТ-послуг зазнав суттєвих трансформацій, спричинених глобальними подіями, технологічним прогресом і зміною бізнес-моделей. Пандемія, геополітична нестабільність, цифровізація і розвиток штучного інтелекту стали каталізаторами нових технологічних рішень і підходів. Ці зміни заклали основу для стратегічних тенденцій, які визначають майбутнє галузі. Цифровізація стала невід’ємною частиною функціонування компаній у всіх галузях. Бізнес інвестує в автоматизацію, CRM-системи, мобільні додатки, хмарні сервіси та інструменти для віддаленої роботи. ІТ-послуги перестали бути підтримкою — вони стали ядром бізнес-моделі.

Cloud-сервіси стали базовою інфраструктурою сучасного ІТ. Вони забезпечують масштабованість, доступність, безперебійність та зниження витрат. Зростає попит на комплексне впровадження хмарних архітектур, управління мультихмарними середовищами та сервіси безпеки для хмар.

ШІ проникає в усі напрями: від обробки зображень і голосу до прогнозування поведінки споживача та оптимізації виробництва. AI-сервіси стали основою для розвитку медичних технологій, маркетингу, фінансів, кібербезпеки. Очікується, що до 2030 року ШІ стане вбудованим компонентом у 90% цифрових продуктів. У зв’язку з ростом кібератак, ризиків витоку даних та регуляторних вимог, ринок безпекових ІТ-послуг стрімко зростає. Рішення з кібербезпеки впроваджуються не лише у великих корпораціях, а й у середньому та малому бізнесі [64]

ІТ-аутсорсинг дозволяє компаніям оптимізувати витрати та зосередитися на стратегічних функціях. Країни з розвиненою ІТ-інфраструктурою та кваліфікованими кадрами (Індія, Україна, Польща, В’єтнам) стають світовими хабами. Бізнес все частіше відмовляється від купівлі програмного забезпечення на користь оренди або підписки. Це дозволяє платити лише за фактичне використання сервісу, швидко масштабуватись і отримувати постійну підтримку.

Через зростання кількості «розумних» пристроїв збільшується попит на обробку даних ближче до джерела (edge computing). Це зменшує затримки в

обробці даних і розвантажує хмарні системи, що дають можливість розвитку інтеграція IoT з 5G, розвиток автономних систем, розумних міст, виробництва, транспорту. IT-технології допомагають компаніям досягати екологічних цілей: скорочення викидів, ефективне використання ресурсів, «зелені» дата-центри. Цей напрямок буде розвиватися з урахуванням глобального тиску на екологічність.

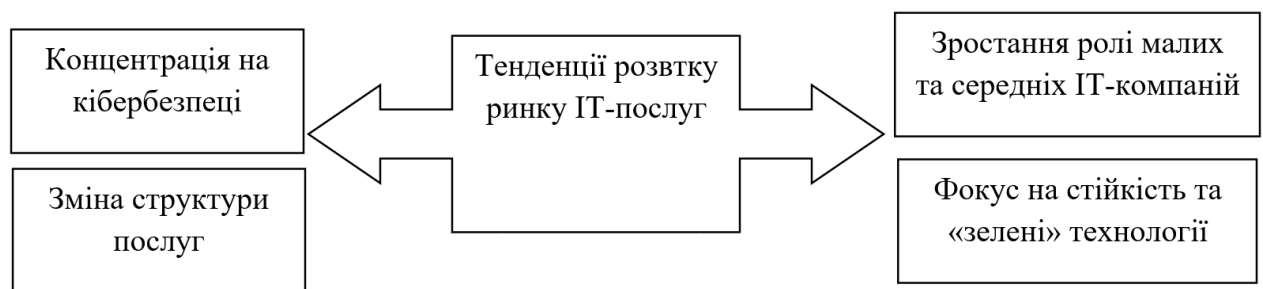

Рисунок 3.2 – Ключові драйвери ринку IT-послуг*

*Джерело: створено автором

Світовий ринок IT-послуг швидко адаптується до викликів та очолює глобальні трансформації. Основні тенденції свідчать про те, що майбутнє IT-сервісів — це інтегровані, розумні, безпечні, хмарні та доступні рішення, які будуть органічною частиною не лише бізнесу, а й повсякденного життя. Розуміння і впровадження цих тенденцій є критично важливими для компаній, що прагнуть залишатися конкурентоспроможними на глобальному ринку.

Ринок інформаційно-технологічних послуг у глобальному вимірі демонструє стабільну експансію, однак темпи його зростання супроводжуються значною кількістю викликів, які потребують системного аналізу та стратегічного реагування. Таблиця вище ілюструє основні проблеми, що стримують сталий розвиток IT-сектору, а також перспективні напрями, які можуть нейтралізувати ризики та трансформувати бар'єри у драйвери зростання.

Однією з ключових проблем залишається дефіцит висококваліфікованих фахівців, що спричинено не лише нерівномірним розвитком освітніх систем, а й

надто швидкими темпами еволюції ІТ-технологій. Водночас розвиток EdTech, поширення моделей безперервного навчання та підвищення ролі мікросертифікацій сприяють адаптації людського капіталу до нових вимог ринку. Паралельно з цим, підвищується загроза кібербезпеці через збільшення обсягу даних та ускладнення цифрової інфраструктури. Реакцією на ці виклики є активні інвестиції у штучний інтелект, біометричні системи, блокчейн та інші захисні технології [65].

Окремої уваги заслуговує регуляторна невизначеність, особливо в контексті використання штучного інтелекту. Відсутність уніфікованих правових підходів створює ризики як для інвесторів, так і для кінцевих споживачів послуг. У відповідь на це формуються міжнародні стандарти етичного застосування цифрових технологій, зокрема ЄС, ОЕСР та інші інституції просувають концепцію відповідального ІТ-урядування.

Ще однією суттєвою перешкодою є монополізація ключових ринкових сегментів найбільшими ІТ-корпораціями, що обмежує конкуренцію. Проте сучасна тенденція до децентралізації та зростання кількості нішевих гравців відкриває шлях для нових бізнес-моделей і технологічних платформ, орієнтованих на гнучкість, персоналізацію та адаптивність.

Проблема високого енергоспоживання ІТ-інфраструктури, зокрема дата-центрів, також постає дедалі гостріше. Відповіддю на це є впровадження енергоефективних рішень, зокрема технологій охолодження, відновлюваних джерел енергії та «зеленого» проектування цифрових середовищ.

Отже, сучасний ринок ІТ-послуг перебуває у стані структурного переходу: від традиційного надання сервісів до побудови масштабованих, етичних, сталих та інклюзивних цифрових екосистем. Здатність ефективно реагувати на виклики, поєднуючи гнучкість бізнесу, інноваційність і соціальну відповідальність, визначатиме траєкторію розвитку глобальної ІТ-індустрії у наступному десятилітті.

Таблиця 3.2 – Проблеми та перспективи розвитку світового ринку ІТ-послуг*

ПРОБЛЕМИ	ПЕРСПЕКТИВИ
Дефіцит кваліфікованих ІТ-спеціалістів	Розвиток освітніх платформ, EdTech, мікросертифікації
Загроза кібербезпеці через складність ІТ-інфраструктур	Інвестиції в Zero Trust, криптографію, штучний інтелект у безпеці
Залежність від обмеженої кількості хмарних провайдерів	Диверсифікація через multi-cloud та edge computing
Нерівномірний доступ до технологій у країнах, що розвиваються	Розширення глобального ринку через інклюзивну цифровізацію
Висока вартість переходу на нові технології	Зростання доступності low-code/AI-рішень та open-source інструментів
Регуляторна невизначеність, особливо в галузі ІІІ	Формування міжнародних стандартів, розвиток етичного регулювання технологій
Високий рівень конкуренції та необхідність постійного оновлення послуг	Інноваційні бізнес-моделі, сервісна гнучкість, IT-as-a-Service
Загроза від монополізації та контролю з боку технологічних гігантів	Поява нішевих гравців, спеціалізованих стартапів, альтернативних ІТ-екосистем
Енергоспоживання ІТ-інфраструктури	Поширення «зелених» дата-центрів, екологічно орієнтованих технологій
Технострес та соціальний дисбаланс через швидкі технологічні зміни	Розвиток цифрової культури, адаптивних моделей взаємодії людини і технології

*Джерело: створено автором

Світовий ринок інформаційно-технологічних послуг перебуває у фазі активного розвитку, зумовленого глобальними соціально-економічними трансформаціями, діджиталізацією виробничих та управлінських процесів, а також інтенсивним впровадженням новітніх технологій. Упродовж періоду 2025–2030 років очікується стале зростання обсягів цього ринку — з 1,55 трлн дол. США у 2025 році до 2,55 трлн дол. США у 2030 році. Така динаміка пояснюється масштабним переходом бізнесу на цифрові моделі функціонування, зростанням попиту на хмарні інфраструктури, зокрема мультихмарні та гібридні рішення, а також розширенням сфер застосування штучного інтелекту.

Ключовими драйверами розвитку світового ІТ-сектору виступають інтенсивна цифрова трансформація бізнес-процесів, зростання потреб у кібербезпеці, популяризація моделей «as-a-service», а також активне поширення інтернету речей у поєднанні з технологіями 5G та edge computing. Інтеграція

штучного інтелекту і машинного навчання у повсякденну комерційну діяльність стимулює розвиток нових продуктів та послуг, що суттєво впливають на структуру ринку. Важливою тенденцією стає підвищення попиту на платформи з низьким або нульовим програмним кодом (low-code/no-code), які дозволяють суттєво скоротити час розробки та зменшити залежність бізнесу від ІТ-спеціалістів [66].

Глобальна конкуренція у сфері ІТ-послуг формується навколо провідних транснаціональних компаній, таких як Accenture, IBM, Tata Consultancy Services, Infosys, Capgemini, Cognizant та Microsoft. Їхні інвестиції у дослідження та розробки, розширення хмарних платформ, впровадження інновацій у сфері штучного інтелекту та безпеки забезпечують їх лідерські позиції на ринку. Водночас спостерігається зростання ролі регіональних провайдерів ІТ-послуг, які спеціалізуються на ніші або працюють в рамках певних екосистем.

Зважаючи на виклики сучасності, включно з кіберзагрозами, нестабільністю економічного середовища та зростанням вимог до ESG-індикаторів, ІТ-сектор трансформується з орієнтацією на сталий розвиток. Зокрема, компанії впроваджують «зелені» технології, енергоефективні дата-центри, оптимізують ланцюги постачання з використанням цифрових близнюків та блокчейн-технологій.

У перспективі до 2030 року світовий ринок ІТ-послуг характеризуватиметься посиленням міжгалузевої інтеграції, поглибленням використання хмарних та когнітивних технологій, розширенням застосування автономних систем і зростанням значущості кібербезпеки як основи цифрової довіри. ІТ-послуги дедалі більше виступатимуть не просто інструментом підтримки бізнесу, а його центральним стратегічним елементом. У зв'язку з цим зростає потреба у гнучких, масштабованих і безпечних рішеннях, що дозволяють компаніям адаптуватись до динамічних змін глобального середовища.

Таким чином, прогнозоване зростання ринку ІТ-послуг до 2,55 трлн дол. США у 2030 році відображає не лише кількісне розширення, але й якісну еволюцію галузі — від традиційного сервісу до інноваційної платформи для створення доданої вартості у глобальній економіці.

Рисунок 3.3 – Прогноз розвитку світового ринку ІТ-послуг на 2025-2030 рр.*

*Джерело: створено автором за: [64-67]

Світовий ринок ІТ-послуг упродовж останнього десятиліття демонструє стабільне зростання, яке ґрунтується на швидкій цифровій трансформації економік, поширенні інноваційних технологій і зміні глобальної моделі ведення бізнесу. ІТ-послуги перетворилися з допоміжної галузі на ключовий елемент економічної інфраструктури, що забезпечує функціонування практично всіх сфер суспільного життя — від охорони здоров'я до фінансів, логістики та освіти. У перспективі до 2030 року очікується не лише кількісне зростання обсягів ринку, а й якісна трансформація його структури. В центрі уваги опиняються такі напрямки, як хмарні сервіси, штучний інтелект, автоматизація бізнес-процесів, інтернет речей та кібербезпека. Водночас зростає роль сервісних моделей на основі підписки, а також гнучких інструментів розробки — low-code і no-code платформ.

Суттєвий вплив на динаміку ринку матимуть кадрові виклики, екологічні вимоги, регуляторна політика в сфері цифрових технологій, а також зростаючі очікування споживачів щодо безпеки, швидкості й персоналізації ІТ-рішень. Країни й компанії, які зможуть адаптуватися до цих викликів, активно інвестувати в інновації та людський капітал, зможуть не лише зберегти свої позиції, а й посилити їх на глобальному ринку.

Таким чином, майбутнє світового ринку ІТ-послуг визначатиметься не тільки технологічним прогресом, а й здатністю галузі залишатися гнучкою, етичною, інклюзивною та орієнтованою на сталий розвиток.

Таким чином, ринок ІТ-послуг у 2025–2030 роках демонструватиме стабільне зростання, що буде супроводжуватись змінами технологічних пріоритетів. Виграють ті компанії, які швидко адаптуються до змін і розвиватимуться в умовах інноваційного прориву. ІТ стане не лише інструментом бізнесу, а його основною рушійною силою.

3.2 Тенденції розвитку ринку ІТ-послуг в Україні

Український ринок ІТ-послуг демонструє стійке зростання, навіть попри виклики, спричинені війною та загальноекономічною нестабільністю. Сектор ІТ залишається одним із ключових рушіїв українського експорту, інновацій та цифрової трансформації.

У 2024 році український ІТ-експорт залишався стабільним, навіть за умов воєнного стану. За даними IT Ukraine Association, галузь забезпечила понад \$7 млрд валютних надходжень. Основними ринками залишаються США, Велика Британія, Канада та країни ЄС.

Це стало можливим завдяки високій гнучкості бізнесу, переходу на віддалений формат роботи та адаптації до нових умов. Українські компанії активно розширюють свої послуги: від розробки програмного забезпечення до консалтингу з цифрової трансформації.

В Україні понад 300 тисяч ІТ-фахівців, і ця цифра продовжує зростати завдяки сильним технічним університетам, приватним ІТ-школам та онлайн-освіті. Молодь масово обирає ІТ як шлях до кар'єрного розвитку, що створює потужний кадровий резерв.

Водночас виникає потреба в розширенні освітніх програм із наголосом на soft skills, штучному інтелекті, кібербезпеці та управлінні проектами.

Останні роки в Україні сформувалася активна спільнота стартапів. Платформи на кшталт Diia.City, Ukrainian Startup Fund та грантові програми від міжнародних донорів сприяють запуску нових проєктів у сферах HealthTech, AgriTech, EdTech та FinTech.

Українські стартапи все частіше виходять на міжнародні ринки, залучаючи інвестиції від глобальних венчурних фондів.

Ініціативи Міністерства цифрової трансформації України, зокрема «Дія», сприяють розвитку електронного урядування, що створює попит на внутрішні ІТ-послуги. Реалізація концепції «Держава в смартфоні» є яскравим прикладом того, як ІТ-галузь інтегрується в суспільні процеси.

Також ведеться робота над змінами в законодавстві для покращення умов для ІТ-бізнесу — зокрема, впровадження податкових стимулів, спрощення реєстрації та захисту прав інтелектуальної власності.

Попри позитивні тенденції, ІТ-ринок стикається з низкою викликів:

- міграція талантів за кордон
- ризики кібербезпеки під час війни
- обмеження в роботі банківської та фінансової систем
- конкуренція з глобальними гравцями

Проте українські ІТ-компанії демонструють здатність до адаптації, переорієнтації на нові ніші та оптимізації процесів. Україна має всі передумови, щоб залишатися важливим гравцем на глобальному ІТ-ринку. Подальший розвиток залежатиме від стабільності економіки, доступу до інвестицій, освітніх ініціатив і здатності реагувати на виклики. Якщо ці умови будуть

забезпечені, ринок ІТ-послуг в Україні зростатиме ще швидше, приносячи країні нові можливості та зміцнюючи її позиції у світі.

Рисунок 3.4 – Перспективи розвитку українського ринку ІТ-послуг *

*Джерело: [68]

Україна вважається одним із провідних експортерів ІТ-послуг у Східній Європі, однак навіть динамічне зростання не позбавляє галузь системних викликів. ІТ-компанії працюють в умовах економічної нестабільності, правових ризиків, постійних загроз безпеці та кадрових викликів.

Війна спричинила масову міграцію українських ІТ-спеціалістів за кордон. Частина з них працює на українські компанії дистанційно, але багато хто повністю інтегрувався в іноземні ринки.

Таблиця 3.3 – Вплив війни на ІТ-кадри станом на 2024 рік*

Показник	До 2021 р.	У 2024 році
Загальна кількість ІТ-спеціалістів	~285 000	~300 000
Частка працюючих за кордоном	9%	понад 28%
Кількість студентів ІТ-спеціальностей	58 000	51 000

*Джерело: створено автором за [69-70]

Проблема бронювання IT-фахівців та військового обліку є однією з найболючіших для ринку. Нестабільність процедур бронювання, відсутність прозорих критеріїв та часті зміни викликають масовий відтік кадрів.

Українські компанії щодня стикаються з масштабними DDoS-атаками, фішингом та зламами систем. Без належного фінансування й уваги до кібербезпеки сектор може втратити довіру клієнтів за кордоном.

Попри інтерес венчурних фондів, інвестиційні ризики в Україні оцінюються як високі через війну, політичну нестабільність та непрозорість судової системи. Це особливо б'є по стартап-сектору.

Рисунок 3.5 – Інвестиційна активність у стартапи*

*Джерело: [68]

Постійні обстріли критичної інфраструктури, перебої з електропостачанням та інтернетом ускладнюють стабільну роботу IT-команд, особливо для фрилансерів та аутсорсерів у регіонах.

Український IT-сектор має величезний потенціал, але його реалізація потребує системної підтримки — як з боку держави, так і міжнародної спільноти. Прозорість, стабільність, підтримка експорту та захист кадрів — це

ключ до збереження конкурентоспроможності України на світовому цифровому ринку.

Інформаційні технології є одним із ключових рушіїв економічного розвитку в сучасному світі. В Україні ця галузь демонструє стійке зростання, навіть попри складні внутрішні та зовнішні виклики. Одним із найважливіших факторів, який сприяє підвищенню конкурентоспроможності ІТ-сектора, є формування ІТ-кластерів — локальних об'єднань компаній, освітніх закладів, наукових інституцій та органів влади, що співпрацюють для досягнення спільних цілей і створення сприятливого середовища для розвитку інновацій.

На сьогодні в Україні вже функціонують кілька потужних ІТ-кластерів, серед яких найвідомішими є Львівський, Харківський, Київський, Дніпровський та Івано-Франківський. Ці об'єднання виконують важливу роль у консолідації бізнесу, просуванні українського ІТ на світовому ринку та покращенні умов для фахівців. ІТ-кластери часто виступають ініціаторами навчальних програм, спільних проєктів з університетами, соціальних ініціатив та лобіювання інтересів галузі на рівні місцевої і національної влади.

Формування ІТ-кластерів сприяє розвитку регіонів завдяки мультиплікативному ефекту: зростає попит на суміжні послуги (логістику, нерухомість, освіту), розвивається інфраструктура, створюються нові робочі місця. До того ж, співпраця між компаніями всередині кластеру дозволяє швидше адаптуватися до змін, обмінюватися досвідом і ефективніше виходити на нові ринки.

Перспективи розвитку ІТ-кластерів в Україні є надзвичайно обнадійливими. По-перше, це шлях до посилення інноваційного потенціалу країни — завдяки синергії бізнесу й науки. По-друге, кластери можуть стати інструментом залучення іноземних інвестицій, оскільки для міжнародних партнерів важливими є сталість, організованість і наявність єдиної платформи для співпраці. Нарешті, розвиток кластерної моделі дозволить Україні конкурувати не лише за рахунок вартості послуг, а й через якість, спеціалізацію та інновації.

Таким чином, ІТ-кластери є не лише формою організації бізнесу, а й стратегічним механізмом підвищення ефективності всієї галузі. Подальша підтримка таких ініціатив на державному рівні, активна участь освітніх установ та відкритість до партнерств можуть зробити український ІТ ще потужнішим гравцем на глобальній арені.

В умовах динамічного розвитку ІТ-сектора в Україні особливо важливим є не лише збереження вже існуючих кластерів, а й створення нових, з урахуванням регіональних особливостей та потреб економіки. Це вимагає системного підходу та цілеспрямованої державної і муніципальної підтримки.

Серед ключових пропозицій щодо вдосконалення роботи ІТ-кластерів доцільно виділити такі (табл.3.4):

Таблиця 3.4 – Шляхи вдосконалення ІТ-кластерів*

Формування сприятливої нормативно-правової бази.	Необхідно розробити законодавче регулювання, яке б офіційно визнавало ІТ-кластери як об'єкти державно-приватного партнерства, що дало б змогу залучати фінансування, брати участь у державних і міжнародних програмах підтримки бізнесу та інновацій.
Фінансова та податкова підтримка	. Створення стимулів для членів кластерів — зниження податкового навантаження, гранти на інноваційні проекти, пільгові кредити, а також спеціальні умови для підприємств у регіонах з низьким рівнем економічної активності
Освітнє партнерство	Активізація співпраці між ІТ-кластерами та вищими навчальними закладами шляхом створення дуальних програм, стажувань, технопарків при університетах та проведення хакатонів і конкурсів серед студентів.
Інфраструктурний розвиток	Кластери потребують якісної фізичної інфраструктури: коворкінгів, ІТ-інкубаторів, лабораторій, дата-центрів та доступу до швидкісного інтернету навіть у невеликих містах.
Міжнародна інтеграція	Розвиток співпраці з іноземними ІТ-кластерами та асоціаціями, участь у глобальних виставках і форумах, налагодження зв'язків з потенційними інвесторами та замовниками з-за кордону.

*Джерело: [69-71]

У контексті формування нових ІТ-кластерів перспективними регіонами є:

— Вінниця, Тернопіль, Чернівці, Ужгород — ці міста мають зростаючу кількість ІТ-спеціалістів, освітню базу та сприятливе бізнес-середовище.

— Миколаїв, Черкаси, Полтава — можуть стати центрами розвитку спеціалізованих кластерів у сфері агро-айті, промислової автоматизації, екологічного моніторингу.

— Кропивницький, Суми, Житомир — регіони з потенціалом створення малих ІТ-хабів із фокусом на локальні потреби та інтеграцію в національну цифрову інфраструктуру.

Шлях до створення нового ІТ-кластеру передбачає кілька етапів: ініціатива знизу (з боку компаній, освітніх закладів), створення організаційної платформи (асоціації, громадської організації), визначення фокусу діяльності (галузь, типи послуг), залучення партнерів та взаємодія з органами влади.

Таким чином, розвиток кластерного підходу є не лише стратегічним інструментом економічної модернізації, а й основою для побудови конкурентоспроможної цифрової держави. Україна має всі передумови, щоб перетворити локальні ІТ-ініціативи на потужну мережу інноваційних центрів, здатних формувати нову якість національної економіки.

У сучасних умовах розвитку цифрової економіки ІТ-кластери стають важливим інструментом підвищення ефективності регіональних економік та конкурентоспроможності ІТ-сектора загалом. Формування ІТ-кластерів в Україні базується на взаємодії основних учасників інноваційної екосистеми, що об'єднує бізнес, науку, владу та інвесторів.

Базова модель ІТ-кластеру включає ключові елементи наведені на рис.3.6.

Запропонована модель ІТ-кластеру повинна включати такі ключові елементи:

— ІТ-компанії (ядро кластеру) — локальні фірми, що займаються розробкою програмного забезпечення, аутсорсингом, хмарними технологіями тощо. Вони є рушійною силою кластеру, формуючи запит на інновації, кадри й партнерства.

— освітні та наукові установи — університети, ІТ-академії, науково-дослідні інститути, які забезпечують кластер висококваліфікованими кадрами, дослідженнями, стартапами та новими ідеями.

— держава та місцеве самоврядування — забезпечують правову, фінансову та адміністративну підтримку, створюють інфраструктуру, стимулюють інвестиції через пільги, гранти та освітні програми.

— інвестори та венчурні фонди — джерела фінансування стартапів і розширення бізнесу. Їхня участь є критичною на етапах масштабування інноваційних проєктів.

— бізнес-інфраструктура — технопарки, бізнес-інкубатори, коворкінги, акселератори. Вони забезпечують простір для взаємодії учасників кластеру, нетворкінгу та зростання.

— підтримувальні сервіси — юридичні, бухгалтерські, HR, маркетингові компанії, які створюють додану вартість та знижують бар'єри для зростання малого IT-бізнесу.

— міжнародна співпраця — доступ до глобальних ринків, обмін досвідом, трансфер технологій та залучення іноземних клієнтів.

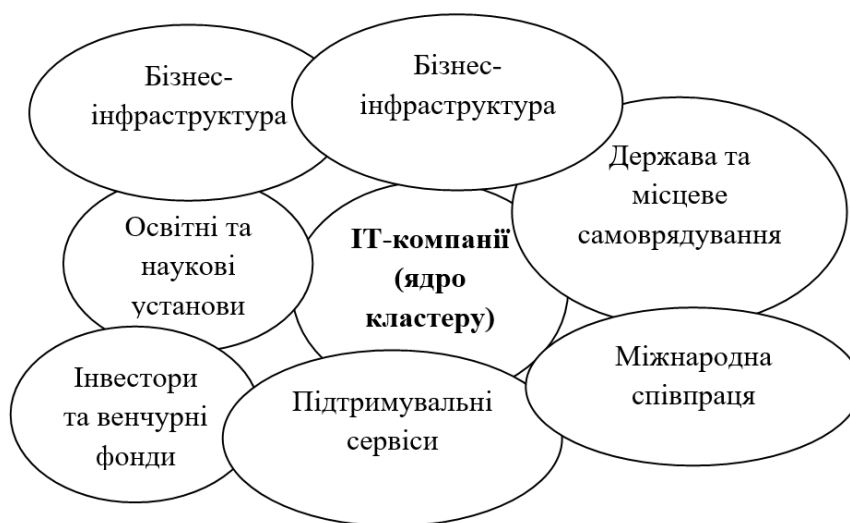

Рисунок 3.6 – Запропанована модель IT-кластеру*

*Джерело: складено автором

Успішне формування кластеру вимагає координації зусиль усіх учасників. Інновації та розвиток відбуваються у вигляді постійного зворотного зв'язку між компаніями та освітнім середовищем, стимулюються інвестиціями та підтримуються інституціями. Ключову роль відіграє і локальний контекст —

наявність технічного потенціалу, відкритість до співпраці та готовність до інновацій.

У перспективі ця модель дозволяє трансформувати окремі міста України у самодостатні ІТ-екосистеми, де відбувається не лише виробництво цифрових продуктів, а й створення нових знань і технологій. Запровадження кластерної моделі дає можливість Україні зміцнити свої позиції на світовому ринку ІТ-послуг і перейти від сировинної до інноваційної економіки.

Отже, ринок ІТ-послуг в Україні демонструє стабільне зростання навіть у складних соціально-економічних умовах, зберігаючи потенціал для подальшого розвитку. Основними чинниками успіху є висока кваліфікація українських ІТ-фахівців, конкурентоспроможність на світовому ринку, активна інтеграція в міжнародні проєкти, зростання попиту на цифрові рішення, розвиток аутсорсингу та продуктового сегменту.

Попри виклики, пов'язані з війною, міграцією кадрів та зміною економічного клімату, український ІТ-сектор адаптується завдяки гнучким моделям роботи, збереженню експертного середовища та підтримці зі сторони партнерів з-за кордону. Розвиток освітньої інфраструктури, формування ІТ-кластерів, зростання стартап-екосистеми та цифровізація державних сервісів створюють основу для довгострокового зміцнення позицій України як ІТ-держави.

У перспективі ІТ-галузь залишатиметься стратегічним сектором економіки з високою доданою вартістю. При збереженні інституційної підтримки, розвитку експортного потенціалу, стимулювання інновацій і формуванні цифрових хабів у регіонах, Україна має всі шанси стати одним із ключових гравців у глобальній ІТ-індустрії.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній бакалаврській роботі розглянуто теоретичні засади функціонування ринку ІТ-послуг, проаналізовано його динаміку та стан у період 2020–2024 років у світовому та українському контекстах. Особливу увагу приділено аналізу викликів і тенденцій, пов'язаних із цифровізацією, пандемією COVID-19, війною в Україні та впливом глобальних технологічних змін. За результатами дослідження сформовано такі висновки та пропозиції:

а) на основі аналізу наукових джерел систематизовано теоретичні підходи до визначення сутності ринку ІТ-послуг. Встановлено, що ринок ІТ-послуг є ключовим елементом цифрової економіки та охоплює широкий спектр послуг — від розробки ПЗ до системної інтеграції, консалтингу, хмарних обчислень, кібербезпеки, аутсорсингу й технічної підтримки. Запропоновано авторське визначення: ринок ІТ-послуг — це сукупність економічних і технологічних процесів, пов'язаних із створенням, наданням і споживанням послуг у сфері інформаційних технологій, що функціонують на основі попиту, інноваційності та глобальної взаємодії;

б) класифіковано основні проблеми та перспективи розвитку ринку ІТ-послуг. У 2020–2024 роках до ключових проблем віднесено: нестачу ІТ-фахівців, високий рівень конкуренції на глобальному ринку, зростання кіберзагроз, а також виклики, пов'язані з нестабільністю політичної ситуації у світі. У той же час перспективами залишаються активне впровадження штучного інтелекту, автоматизації, розвиток хмарних рішень та збільшення ролі аутсорсингу;

в) проаналізовано розвиток світового ринку ІТ-послуг у 2020–2024 роках. Пандемія COVID-19 стала потужним поштовхом до цифрової трансформації бізнесу, що сприяло активному зростанню попиту на ІТ-послуги. Після 2022 року основну увагу було зосереджено на хмарних рішеннях, кібербезпеці та інноваціях у сфері аналітики даних. Поступово формується тенденція до

переходу від простого аутсорсингу до партнерства на основі інноваційного співрозвитку;

г) з'ясовано чинники розвитку ринку ІТ-послуг в Україні у 2020–2024 роках. Серед основних чинників виділено високий рівень підготовки ІТ-фахівців, конкурентну вартість послуг, адаптивність до змін ринку, а також розвиток екосистеми стартапів. Незважаючи на складну ситуацію внаслідок повномасштабної війни з 2022 року, ІТ-сектор продемонстрував стійкість, підтримуючи експортноорієнтований характер і активно інтегруючись у західні ринки;

д) визначено стратегічні напрямки розвитку ринку ІТ-послуг в Україні. До пріоритетних напрямків віднесено: підтримку розвитку людського капіталу через ІТ-освіту, створення сприятливого правового поля для технологічного бізнесу, розвиток цифрової інфраструктури, залучення іноземних інвестицій, розвиток кластерної взаємодії в регіонах та стимулювання створення інноваційних продуктів;

е) виокремлено ключові тенденції розвитку ринку ІТ-послуг в Україні у 2020–2024 роках. До них належать: стрімкий розвиток аутсорсингу та outstaffing, зростання мобільних і хмарних рішень, підвищення попиту на кібербезпеку, активна персоналізація послуг, впровадження штучного інтелекту, а також розширення співпраці з європейськими та американськими компаніями.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що в період 2020–2024 років ринок ІТ-послуг як у світі, так і в Україні зазнав значної трансформації під впливом глобальних криз, але зберіг динаміку зростання завдяки високій адаптивності, технологічній гнучкості та інноваційній активності. Подальший розвиток ІТ-сектору вимагає підтримки інновацій, покращення регуляторного середовища та інвестицій у цифрові навички населення.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Голидьбіна, А. В., Язвінська Н. В. Особливості сучасного ринку ІТ-послуг та специфіка просування на ньому. *Економічний вісник Національного технічного університету України Київський політехнічний інститут*. 2017. №14. С. 291-298. URL: <https://ev.fmm.kpi.ua/article/view/108738/103684> (дата звернення 01.06.2025).
2. Корж М., Сова В., Фоміченко І. Маркетингова стратегія виходу українських ІТ-компаній на світовий ринок. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2022. № 6. С. 37–54.
3. Hilbert, M. (2023). Digital Technology and Social Change [Open Online Course at the University of California] freely. URL: <https://www.coursera.org/teach-specialization/digital-technology-and-social-change> (дата звернення 01.06.2025).
4. Castells, M., 2010. The Information Age: Economy, Society and Culture, Volume 1: The Rise of the Network Society. 2nd ed. Oxford: Wiley Blackwell. p.406.
5. What is digital transformation? URL: <https://enterprisersproject.com/what-is-digital-transformation> (дата звернення 01.06.2025).
6. Neoclassical Economics: What It Is and Why It's Important. URL: <https://www.investopedia.com/terms/n/neoclassical.asp> (дата звернення 01.06.2025).
7. ІТ-індустрія України 2023: адаптивність та стійкість під час війни. Львівський ІТ Кластер. URL: <https://surl.li/tchlwn>. (дата звернення 01.06.2025).
8. Карий О. І., Гальків Л. І., Цапулич А. Ю. Розвиток ІТ-сфери України: чинники та напрями активізації. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми економіки та управління». 2021. Т. 5. № 1. С. 42–55.

9. Молчанов В. П. Засоби систем обробки даних: навч. посіб. — Харків: ХНЕУ, 2013. 100 с.
10. Барановський О. І. Сутність трансформаційних процесів у банківській системі України. *Фінанси, облік і аудит*. 2018. № 2. С. 5–12.
11. Кузьмінський В. О. Класифікація автоматизованих інформаційних систем. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2015. № 827. С. 123–128.
12. O'Brien J. A., Marakas G. M. *Management Information Systems*. 10th ed. — New York: McGraw-Hill, 2011.
13. Wheelen T. L., Hunger J. D. *Strategic Management and Business Policy: Globalization, Innovation and Sustainability*. 15th ed. Pearson Education, 2017.
14. Carr N. G. IT Doesn't Matter // *Harvard Business Review*. 2003. May.
15. *Information technology Service management. Part 1: Service management system requirements*. Geneva: ISO, 2018.
16. High-tech statistics — Statistics Explained. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:High-tech>: (дата звернення 01.06.2025).
17. Сайко В. Р., Лучко Г. Й. Тенденції розвитку диджиталізації в Україні. *Бізнес Інформ*. 2021. № 7. С. 109–114.
18. Кириченко А. ІТ 2023: що насправді відбувається з вітчизняним ринком. *Укрінформ*. 07.04.2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubrictechnology/3692904-it-2023-so-naspravdi-vidbuvaetsa-z-vitciznanim-rinkom.html> (дата звернення 01.06.2025).
19. Лісік О. А., Моряк Т. П. Аналіз стану ІТ-сектору України в умовах повномасштабної війни. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-67> (дата звернення 01.06.2025).
20. Глобальна інноваційна візія України 2030. URL: <https://winwin.gov.ua> (дата звернення 01.06.2025).

21. Огляд топ-30 українських іт-компаній. BRDO. URL: <https://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2023/06/Zvit-IT-6.pdf> (дата звернення 01.06.2025).
22. Топ-50 ІТ-компаній України, зима 2024: мінус 4,6 тисячі фахівців за пів року, в лідерах зростання – продуктові компанії. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/top-50-winter-2024/> (дата звернення 01.06.2025).
23. Пилипів І. 66% українських ІТ-фахівців вважають, що зараз важко знайти роботу. *Економічна правда*. 23.10.2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/10/23/705778/> (дата звернення 01.06.2025).
24. Зануда А. Занепад чи тимчасова криза: що відбувається в українській ІТ. BBC Україна. 19.02.2024. 2024. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cndn8z34lkpo> (дата звернення 01.06.2025).
25. Сабадишина Ю. Йдемо на спад. DOU проаналізував дані Нацбанку щодо ІТ-експорту й запитав в експертів, коли очікувати зростання. DOU. 31.07.2023. 2023. URL: <https://dou.ua/lenta/news/it-export-second-quarter-2023> (дата звернення 01.06.2025).
26. Мельник Л., Карінцева О., Калініченко Л., Харченко М., Тарасенко С. Цифрова трансформація бізнес-процесів в Україні: кращі практики вітчизняного бізнесу та сучасні виклики. *Mechanism of an Economic Regulation*. 2024. №2 (104). С.54–60.
27. Єрохін С.А. Перспективи набуття Україною статусу високотехнологічної держави. *Міжнародна наукова інтернет-конференція «Національна безпека у фокусі викликів глобалізаційних процесів в економіці»*. Київ-Nowy Sacz. 27-28.06.2019. С.65-67
28. Куцик П., Туліка Н., Процикевич А. (2024). Стан та перспективи розвитку ІТ-індустрії України. *Економіка та суспільство*. 2024. №67

29. Національна стратегія доходів до 2030 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 року № 1218-р. URL: https://mof.gov.ua/uk/national_income_strategy-716 (дата звернення 01.06.2025).

30. Левчинський Д.Л., Каширнікова І.О., Кононова О.Є. Аспекти розвитку цифрової економіки в Україні. *Економічний простір*. 2018. № 139. С. 66–76

31. Мацук З.А. ІТ-послуга як економічна категорія. *Економічний вісник. Серія «Фінанси, облік, оподаткування»*. 2020. № 4. С. 127–135. URL: https://journals.dpu.kyiv.ua/public/site/4_2020/14.pdf (дата звернення 01.06.2025).

32. Євтушенко В. А., Рахман М. С., Рахман П. М. Особливості функціонування ринкового середовища ІТ-послуг України. *Бізнес Інформ*. 2021. № 5. С. 134–140.

33. Коновалова Х. ІТ мапа України. Як айти-фахівці мігрують, працюють та сплачують податки в різних регіонах країни. URL: <https://delo.ua/telecom/it-mapa-ukrayini-yak-aiti-faxivcimigruyut-pracyuyut-ta-splacuyut-podatki-v-riznixregionax-krayini-428496/>

34. Кирій В. В., Зінченко М. Е., Шелефонтюк В. Р. Дослідження ІТ-галузі як важеля економічного розвитку країни і Харківського регіону. *Економіка і суспільство*. 2018. № 19. С. 763–769.

35. Кудріна О. Ю. Регулювання розвитку ІТ-сфери в Україні як мегатренд інтеграції цифрових технологій і бізнес-процесів. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки»*. 2022. Вип. 67. С. 15–23.

36. Сабадишина Ю. Річний обсяг ІТ-експорту України вперше знизився. Це плато чи погіршення ситуації? – Аналітика й думки експертів. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/itexport-2023/>

37. Корнилюк Р. Розвиток ІТ в Україні: поточна ситуація та перспективи. YC.Market. 22.02.2024. URL: <https://blog.youcontrol.market/rozvitok-it-v-ukrayini-potochna-situatsiia-ta-pierspiektivi/>

38. Metelenko, N.G., Kovalenko, O.V., Makedon, V., Merzhynskyi, Y.K., Rudych, A.I. Infrastructure security of formation and development of sectoral corporate clusters. *Journal of Security and Sustainability Issues*. 2019. № 9(1). С. 77–89.
39. Networked Readiness Index: World Economic Forum (2024). URL: <http://reports.weforum.org/globalinformation-technology-report-2019/networked-readiness-index/> (дата звернення 01.06.2025).
40. World Economic Forum: Global Information Technology Report. URL: <https://globaledge.msu.edu/globalresources/resource/763> (дата звернення 01.06.2025).
41. The Global Information Technology Report: Country Profiles. URL: <https://knoema.ru/infographics/ljiscg/the-global-information-technology-report-country-profiles> (дата звернення 01.06.2025).
42. United Nations Industrial Development Organization. URL: <http://www.unido.org>. (дата звернення 01.06.2025).
43. World Development Indicators: Structure of service imports. URL: <http://wdi.worldbank.org/table/4.7> (дата звернення 01.06.2025).
44. Makedon, V., Drobyazko, S., Shevtsova, H., Maslosh, O., Kasatkina, M. Providing security for the development of high-technology organizations. *Journal of Security and Sustainability*. 2019. Issues 8(4). pp. 1313-1331.
45. OECD Digital Economy Papers. URL: https://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oecd-digital-economy-papers_20716826 (дата звернення 01.06.2025).
46. Digital economy report. 2024: value creation and capture : implications for developing countries. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/3833647?ln=en> (дата звернення 01.06.2025).
47. Europe ICT markets & Trends 2015-2024 / ITU. URL: www.itu.int (дата звернення 01.06.2025).

48. Rapid Access Computing Environment (RACE). URL: <http://whatis.techtarget.com/definition/RapidAccess-Computing-Environment-RACE> (дата звернення 01.06.2025).

49. Global Information Technology Report. URL: <https://knoema.com/infographics/ljiscg/the-globalinformation-technology-report-country-profiles> (дата звернення 01.06.2025).

50. Digital Agenda for Europe: Scoreboard. URL: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/digital-agendascoreboard> (дата звернення 01.06.2025).

51. Service-level Agreement. URL: <http://searchitchannel.techtarget.com/definition/service-level-agreement> (дата звернення 01.06.2025).

52. Outsourcing Institute. URL: www.outsourcing.com (дата звернення 01.06.2025).

53. Digital Tiger 2024: українське IT виходить на глобальну арену. URL: <https://digitalstate.gov.ua/uk/news/it-outsourcing/ukraines-it-powerhouse-2024-from-resilience-to-global-reach> (дата звернення 01.06.2025).

54. Dynamics of Ukraine's Tech Industry: Results from IT Research Ukraine 2024. Resilience as the New Reality. URL: <https://itcluster.lviv.ua/en/dynamics-of-ukraines-tech-industry-results-from-it-research-ukraine-2024-resilience-as-the-new-reality/> (дата звернення 01.06.2025).

55. IT-експорт у 2020: за даними НБУ щодо платіжного балансу і зовнішньої торгівлі. 2021. URL: <https://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2021/02/ITeksport-u-2020-2.pdf>

56. Державна служба статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua> (дата звернення 01.06.2025).

57. Тимошенко Н. Ю., Ронський Б. Ю. Проблеми та перспективи розвитку IT-індустрії в Україні. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 17. С. 384–388.

58. Ігров А. Українське ІТ у 2023 році – прогнози, виклики, тренди. ITFin. URL: https://www.itfin.io/blog/ukrainian-it-in-2023?gad_source=1&gclid=CjwKCAiA8%20sauBhB3EiwAruTRJps-91eioMkGDkYG3lJ_p5sy8mSYwFtTSWuZ9zizmAu%20VWYvmcPaQjxoCTWIQAvD_BwE (дата звернення 01.06.2025).

59. Коновалова Х. Українське ІТ у цифрах: скільки заробили, скільки принесли у бюджет, завдяки чому зростали ІТ-компанії. URL: <https://speka.media/ukrayinske-it-u-cifrax-skilkizarobili-skilki-prinesli-u-byudzet-zavdyaki-comuzrostali-it-kompaniyi-93jy2v> 25. Хто в ІТ заробляє найбільше? URL: <https://happymonday.ua/seredni-zarplaty-v-%D1%96t> (дата звернення 01.06.2025).

60. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15.07.2021 No 1667-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text12>. (дата звернення 01.06.2025).

61. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 No 526-р. URL: <https://surl.li/ipfwws13>. (дата звернення 01.06.2025).

62. ExcellentITIndustryPESTELAnalysis. URL: <https://www.mindonmap.com/blog/pestel-analysis-for-it-in-dustry> (дата звернення 01.06.2025).

63. IT Research Ukraine. 2024. URL: <http://surl.li/nksts15>. IT Services Market. 2024. URL: <https://www.imarcgroup.com/it-services-market>. (дата звернення 01.06.2025).

64. Новіков В.М. Розвиток професійно-технічної освіти в умовах децентралізації системи управління в Україні. *Демографія та соціальна економіка*. 2017. № 2(30). С. 126–137.

65. Поперешняк С.В. Проблеми підготовки ІТ-спеціалістів. Система обробки інформації. 2010. Вип. 7(28). С. 127–130.

66. Проценко І.В. Базові детермінанти розвитку міжнародного ринку послуг у сучасній економіці. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка»*. 2014. Вип. 8(4). С. 20–26.
67. Trade statistics for international business development. URL: <http://www.trademap.org> (дата звернення 01.06.2025).
68. Литвин А.Є. Тенденції розвитку світового ринку інформаційних технологій. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: збірник наукових праць*. ПДТУ. Маріуполь. 2018. Вип. 2. С. 132-137.
69. Яремко З.М., Рудяк О.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології – платформа економічного зростання країн Європейського Союзу. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/2/153.pdf>.
70. Полякова, Ю. В., Шайда, О. Є., Миронова, М. І., Крутяк, М. Б. Міжнародний ІТ-аутсорсинг: перспективи для України. *Підприємництво і торгівля*. 2023. (38). С.54–61(дата звернення 01.06.2025).
71. Попко О.В., Тивончук П.В. Маркетинговий аналіз ринку ІТ-послуг в Україні. *Детермінанти соціально-економічного відновлення держави, регіонів та суб'єктів господарювання: зб. матеріалів II Між-народної науково-практичної конференції 15 листопада 2024 р.* Рівне : НУВГП, 2024. 836 с. С. 654–656.
72. Kutsyk, P., Lupak, R., Kutsyk, V., & Protsykevych, A. State policy of the investment processes development on the market of IT services: analytical and strategic aspects of implementation in Ukraine. *Economic Annals-XXI*. 2020. № 182(3-4). Pp. 64-76.
73. ІТ-індустрія в цифрах: найцікавіші дані з дослідження Digital Tiger. 2024. URL: <https://surl.li/luommo18>. PrastikaD., Fachira I. SWOT Analysis and TOWS Strategy for a Small IT Business in Indonesia: A Case Study of PTIDM. URL: <https://www.aijbm.com/wp-content/uploads/2023/05/A650106.pdf> (дата звернення 01.06.2025).
74. SWOT-Analysis for a Software Development. URL: <https://malinovsky.io/blog/swot-analysis-for-software-development-companies/20>.

Sudirjo, F. The Role of Digital Marketing in Promoting IT Services. Adman. 2023. URL:

<https://journal.literasisainsnusantara.com/index.php/adman/article/view/24/3921>.

(дата звернення 01.06.2025).

75. Baykan, J. A Complete Guide to International Marketing. NinjaPromo. 2024. URL: <https://ninjapromo.io/the-complete-guide-to-international-marketing>

(дата звернення 01.06.2025).

76. Smartschan, A. Strategies for Marketing IT Companies. Altitude Marketing. 2024. URL: <https://altitudemarketing.com/blog/marketing-it-companies>

(дата звернення 01.06.2025).

77. Recker, B. Global Marketing Trends 2023. VeraContent. URL: <https://veracontent.com/mix/international-marketing-strategies24>. Kendall, S.

International Marketing: A Strategic Approach. SproutSocial. 2024. URL:

<https://sproutsocial.com/insights/international-marketing-guide25>. EPAM Systems.

URL:<https://www.epam.com>